

Restoration? O Rifom?

Chapta 1

Rifomeshon Muvment

Di Rinaysment 1517 – 1648 AD

Bitwin 1118 en 1518 di Katolik dən en di Jaman Emparə bin tek dən turn (dipen pan udat bin de na pawa) fə kil Kristian dən as dən bin de fən dən. Na lək 4,000 (çlsay na Sentral Yurop [inklud AlsaceLorraine we de na səntral Jamani]) bin day bikəs dən bin de mek dən sofa insay dən 4 ɔndred ia ya. So, dən chöch dən ya na AlsaceLorraine get səm pan di rizin dən fə di pawa we mek Martin Luther lef fə fala Katolik rilijon. I go məs bi se Luther nə bin eva yeri bət wetin dən de tich, bət i nə bin gri wit di we aw di Katolik Chöch bin de kil di Kristian dən. Infakt, Katolik rilijon dən bin ivin de tink se Luther “get tayt padi biznes wit di chöch dən we de agens di gəvment na Alsatia, (wan rijyon na Alsace).” Bət pan ɔl dat, Katolik en Protestant dən bin de mek di Anabaptist chöch dən na Yurop sofa.

Di Renaissance pop dem bin notoriously worldly. Di bad we aw pipul dən bin de trit pipul dən lək simony, nepotism, en fə spən bəku məni bin bəku. Di Katolik Chöch bin ful-ɔp wit venality [we dən kin ebul fə get fə prayz] en mami en dadi biznes di we aw Gəd nə want. Di sel we dən sel Induljens na bin patikyula tin we nə bin fayn bikəs i bin de ambəg di tru tru spiritual ripənt en fə mek layf bətə. Na da sem təm de, rial rilijon we bəku pipul dən bin de wəship bin sho en i bin mek di difrəns bitwin wetin di pipul dən bin de op fə en di ebul we dən ebul fə satisfay wit wetin dən nid pan Gəd biznes.

Matin Luther (1483- 1546)

Di wan dən we bin de bifo Matin Luther pan spiritual tin dən na bin man dən lək Jōn Wiklif (1328-1384) en Johans Hus (1369-

1415), we bin dən tray fə rifom di [Katolik] chöch along di sem kayn we. Insay 1517, Luther bin nel in Nayntin Fayv Tisis na di domot fə di ɔl Sent Chöch, na Wittenberg we bin de wok as notis bəd fə anɔnsmənt dən we get fə du wit yunivasiti. [ ] Dən tin ya na bin poynt dən fə dibat we bin de kəndəm di Chöch en di Pop. Di poynt dən we pipul dən bin de agyu pas ɔl bin de pan di prəsis fə sel induljens en di

Church in polisi bət pəgatori.

en.wikipedia.org/wiki/Protestant_Reformation

Insay 1520, Luther bin pul tri sməl buk dən we

- a. Diskrayb di abiuz dəm we Rom bin get
- b. Dimand rifom insay moral en insay dogma
- c. Atak səm pan di sakramənt dən, transubstantiation, en wəship fə di oli wan dən
- d. I bin tək tranga wan se na di Baybul nəmə na di las pawa fə Kristian.

therestorationmovement.com/lessons/chlesson03.htm

Luther espoused 1 -- 'Wetin no de agens Skripchɔ na fo Skripchɔ, en Skripchɔ fo am.' RIFLEKSHON DƏN we Al Maxey rayt Isyu #401, Jun 30, 2009 from wikisource.org/wiki/AnteNicene

[_Fathers/Volume_III//Apologetic Di_Chaplet, _o_De_Korona/Chapta_II](#)

Luther na bin tret [at oj na Jamani]. We i bin mek in "choch" insay 1520, Katolik dən bin no se dən get problem. Dən bin mistek put di Anabaptist choch dən togeda wit dən. Katolik dən bin de rən fred, en kil əlman (Kristian en protestant dən oj). Katolik dən no bin satisfay igen fo kil Kristian dən as dən bin aksidentli fən dən; naw dən bin rili de fən dən. Insay AlsaceLorraine nəmə, pan lək 100,000 məmbə dən, dən bin bən lək 42,000 pan dən bikəs dən no bin ləf Kristian rilijon fo səpət Katolik rilijon. Dis kil we dən kil pipul dən bin apin from lək 1525 to 1536. Di tin dən we bin de apin bin de əlsay. Bay 1595, Di Kristian dən na

AlsaceLorraine bin jəs get 1,000. Bəku kəngriqeshən dən bin dən ət. Di kəngriqeshən dən na Məravia, pan əl we di məmbə dən bin rili dən, dən bin ebul fo rənawə go na Çəngaria, Polan, Yukren, en

Kraym. Bay 1799,

Eulogius Schneider (wan katolik prist) bin kət di las tri pipul dən we dən bin kil fo dən fet ed bikəs dən no bin tek pat wit Nəpolyon insay di French Rivələshən.

(adapted from allexperts.com/q/Critics-Catholicism-3337/Questions-1.htm Marvin Howard)

Di rizulyt na di klos we dən dən kil di choch na Yurop.

Ulrich Zwingli (1484 –1531)

Di Rifəmeshən na Swizaland bin bigin fo divəlop na Zurich ənda di lidaship fo di prist Ulrich Zwingli. Zwingli bin dən get pawa from Erasmos en Kristian pipul dən we de tink bət mətalman. I bin rich wan ivanjelikal əndastandin bət Kristian rilijon from di stədi we i bin de stədi di Baybul en from di kontakt dən we i bin get wit di Lutheran dən. Na Janwari 1, 1519, i bigin fo gi 6 ia sirios tək bət di Nyu Testament we mek di siti kaçnsil en di pipul dən na Zurich want fo chenj. Di fayn we aw pipul dən bin ansa di buk we nem The Sixty-Seven Articles, we i bin pripia fo wan pəblik agyument wit wan pəp ripət insay 1523, bin pruv se pipul dən bin lək in program. I bin kəl fo mek dən pul di Misa (en fo mek dən tek wan Masta in Səpa we tan lək səntin fo tek in ples), fo mek dən no get əni episkopal kontroll, en fo mek dən chenj di siti-stet usay di prist dən en di Kristian majistret dən go fala wetin Gəd want.

mb-soft.com/believe/txn/reformat.htm

I bin atak di kəstəm fo fast insay Lənt, kərəpshən na di choch hayarki, i bin promot klerikal mared, en atak di yus fo imej dən na ples dən fo wəship.

en.wikipedia.org/wiki/Huldrych_Zwingli

Zwingli bin kontinyu fō tōk se enitit we ‘nōto o tich na di Nyu Testament, dēn fō rijk am we no get eni kōndishōn.’ RIFLEKSHON DĒN we Al Maxey rayt Isha #401, Jun 30, 2009 we dēn tek from http://en.wikisource.org/wiki/AnteNicene_Fathers/

Volume_III/Apologetic/The_Chaplet,_or_De_Corona/Chapter_II

Radikal Rifōmeshōn

Bigin na Swizaland en Jamani, di Radikal Rifōmeshōn bin bōn bōku pipul dēn Anabaptist grup dēn ɔlsay na Yeurop. Frōm trade trade, di wan dēn we bin rili want fō chenj di gōvmēnt bin de wok ɔnda bōku nem dēn.

Brōda o Swis Brōda – na bin wan grup we na bin radikal ivanjelikal rifōma dēn we bin fala Ulrich Zwingli we kōmōt na Zürich fōs, bōt leta dēn bigin di muvment we dēn kōl naw Anabaptism. Insay 1525, Feliks Manz, Konrad Grebel,

Joj Blarōk, en ɔda pipul dēn bin mek wan nyu grup, we no bin gri fō baptayz bebi dēn en dēn bin de prich wetin di Brōda dēn se na tru Kristian rilijon. Bays pan Sola Scriptura [skripchō nōmō], di Swis Brōda dēn bin tōk se bikōs di Baybul no tōk bōt bebi baptizim, di chōch no fō du am. Afta dat, Ulrich Zwingli bin tōk se dis no gri wit wetin dēn tōk. So, wan pblik agyument bin de, we di kansul bin gri wit Zwingli in pozishōn. Dis bin mek di Swizaland Brōda dēn krōs en i bin mek ol di ɔda pipul dēn we bin de mek di rifōm en di Katolik Chōch sōfa.

I impōtant fō no se na di Protestant dēn we bin de ɔnda Zwingli bin mek di Anabaptist dēn sōfa fōs. Dēn bin dōn grap pan in wach, na in tōj, en dēn na bin in disaypul dēn trade. Sōntēm i bin de fred se if bōku bōku Protestant dēn de we no gri wit dēnsef, dat go ambōg di chans we i get fō du eni chenj we i no go ebul fō chenj. Sōntēm...

bōt natin no go ebul fō justify wetin i du. I bin get di majistret in yes; na in bin de in chaj fō Rifōm. Di kansul bin deklare se fō baptayz bak na kapital kraym, so le wi enfōs am.

Feliks Manz bi di fōs Anabaptist martyr insay 1527, tēn shot ia afta Luther bin nel in tisis dēm. Dēn bin drawn am na di riva rayt na di midul pat na Zurich. Dēn bin bit ɔda Anabaptist dēn o dreb dēn. Dēn tin ya bin bi standad tin dēn we dēn bin de du na di Protestant teritorī dēn.

Bikōs di ɔtoriti dēn bin de mek dēn sōfa, bōku pan dēn Anabaptist ya bin muf kōmōt na Swizaland en go na di kōntri dēn we de nia dēn. Sōm pan di Swis Brōda dēn bin kam fō no as Menonayt afta dēn sheb

1693, we na wan no gri bitwin di Jekōb Amman en Hans Reist grup dēn. en.wikipedia.org/wiki/Swiss_Brethren

Mennonites - wan Anabaptist dinomineshōn we dēn gi di nem to di Frisian, Menno Simons (1496–1561). Di tin dēn we di Menonayt dēn bin de tich bin kōmōt from wetin dēn biliv pan Jizōs Krays in mishōn en in ministri, en dēn bin biliv tranga wan pan ol we di difren Roman Katolik en Protestant stet dēn bin de mek dēn sōfa. Bifo dēn fet, bōku pan dēn bin sev bay we dēn rōnawe go na di stet dēn we bin de nia dēn usay di famili dēn we de rul no bin gri fō biliv tranga wan se big pipul dēn fō baptayz. en.wikipedia.org/wiki/Mennonite_Hutterites – sheb wan

kōmōn ansest wit di Anabaptist dēm, wit di Mennonites en Amish dēm en as i go fala Ibjik wan, dēn sheb bōku pan di sem biliv en tichin. Hutterites difrēn pan wan men tin: dēn biliv
fō sheb dēn prōpati dēn we dēn gēt togēda lēk aw Krays en In Apc̄sul dēn sho am en as leta dēn rifin am mo
en tōk bōt am na di Buk fō Di Apc̄sul Dēn Wok [Akt]. hutterites.org/HutteriteHistory/index.htm

Amish - Di Amish muvment kōmōt frōm di 16th sentinari feloship we dēn kōl di Swis Brōda o Anabaptist, en pat pan di Radikal Rifōmeshōn. Anabaptist min ‘pōsin we de baptayz bak’; wan tin we dēn tōk bōt di wan dēn we bin dōn baptayz we dēn bin smōl, bōt leta dēn bin biliv se ‘di pōsin we biliv baptayz’ en dat mek dēn baptayz as big pipul dēn we biliv. Di Amish muvment tek in nem frōm Jakob Ammann (c1656 —c1730), we bin biliv se Menonayt dēn bin de drēf away frōm di tichin dēn we Menno Simons en di 1632 Mennonite

Dordrecht Confession of Faith bin de tich. Di Amish dēm lēk di Swis Anabaptist dēm bin skata bikōs dēn bin de mek dēn sōfa ɔlsay na

Alsace. [wikipedia.org/wiki/Amish#History](https://en.wikipedia.org/wiki/Amish#History)

Bōt dēn Radikal Rifōma o Anabaptist ya bin de kōl dēnsēf: Brōda en Biliv en Kristian.

Insay 1524, we di agyument dēn na Zurich bin stil rili shot, Balthasar Hubmaier (we de liv na Katolik teritorī) bin pul sōm atikul dēn we ripresent in tioloji. Di wan dēn we de dōj ya na frōm Estep:

1. Na fet nōmō de mek wi oli bifo Gōd.
2. Dis fet na fō no di sōri-at we Gōd dōn sho wi we i de sakrifays in wangren pikin. Dis nō de inklud ol di lay lay Kristian dēn, we no gēt natin pas wan istri fet.
3. Dis kayn fet nō go ebul fō kōntinyu fō du sōntin bōt i fō brok to Gōd fō tel tēnki en to mōtalman pan ɔlkayn wok dēn we de sho se dēn lēk wi brōda dēn. So dēn nō go gri fō tek ol di tin dēn we dēn kin du fō wōship Gōd, lēk kandul, pam branch, en oli wata.
4. Dēn wok dēn de nōmō na gud tin dēn we Gōd dōn tel wi en dēn wan dēn de nōmō na bad tin we i nō gri fō du.
5. Di mis nōto sakrifays bōt na fō mēmba Krays in day. So, i nōto ɔfrin fō di wan dēn we dōn day o fō di wan dēn we de alayv...
6. As ɔltēm as dēn de mēmba di mēmorial, dēn fō prich di Masta in day insay di pipul dēn langwej. . .
7. As evri Kristian biliv fō insef en baptayz, na so ɛnibōdi fō si en jōj bay di

Skripchō if in pastō gi am it en drink di rayt we. ritties.net/p4wk4.htm we de na di wōl.

Insay Febwari 1527 Maykel Satler, we na bin Swizaland Anabaptist, en ɔda pipul dēn bin put di Schleitheim Kōnfēshōn. I men pōynt dēn na bin:

1. Na di wan dēn we biliv nōmō dēn fō baptayz. Fō baptayz bebi dēn, we na ‘di tin we pas ol en di fōs tin we di pōp et,’ nōto fō du.
2. Di ‘ban’ [ɛkskōmyunikeshōn o fō pul pōsin kōmōt na di kōngrigeshōn] fō bi di lokal chōch dēn fō fala di wan dēn we fōdōm pan sin, afta dēn dōn wōn dēn fōs en sekōn prayvet wōnin.

3. Di bred ən wayn fo jōs brok wit biliva dən we dən baptayz, ən nōto əda pipul dən.
4. Tru Kristian dən fo separet from di wəl sistem, inklud in ‘chōch atēndans’, əth, sōd, ən əda tin dən
5. Shepad dən fo de bitwin di ship dən, we go prich, ən əda tin dən, ən di chōch go sōpot dən. If dən tek pasto from di ship dən, dən fo ədinet əda wan insay in ples.
6. Di ‘sōd,’ dat na, di majistret ə rulaship, de ausayd Krays in pafekt ən i fo ləf am to di wəl fo yuz am. Kristian dən nō fo de fət fo dənsef ə bi majistret, ə yuz di sōd we de na di wəl fo mek pipul dən nō du bad tin dən we get fo du wit Gōd biznes [gōvmənt we dən de mek sōfa bikəs dən de na di rōng rilijon].
7. Kristian dən nō fo swə, bōt lə dən yes bi yes ən dən nō bi nō. ritties.net/p4wk4.htm

Na May 20, 1527, Katolik gōvmənt bin kil Maykel Satler, we rayt di Anabaptist Schlietheim Konfeshon. Pan əl we di Katolik Kiç Fədinand bin dən tōk se fo drawn (di ‘tōd baptizim’) na di bəst məresin fo Anabaptizim. Dən bin dən səntəns Sattler fo kōt in tong, kōt in bədi wit ət ayən, dən dən bōn am na di tik. Əda wan dən we Katolik gōvmənt bin bōn ə drawn. I tan lək se Katolik dən bin lək fo bōn, ən Protestant dən nō bin lək fo bōn.

Apat from wetin wi dən tōk bōt, di Protestant ən Katolik neshon dən əl bin de mek pipul dən sōfa ən əda kayn we dən fo trit dən bad.

Estep stəm se bōku bōku pipul dən day na Yurop insay di siksti səntiwd, bōt had nōmba dən nō go əva de. ritties.net/p4wk4.htm

Fo sōma, wi si fo pas 400 ia sōm pipul dən we skata əlsay na Yurop bin want fo yuz skripcho nōmən ən go bak to Gōd; dat na:

- a. Waldens pipul dən – arawnd 1179
- b. Albigenses – arawnd 1200
- c. Wiklif – 1328 - 1384
- d. Hus – 1372 - 1415
- e. Chelchiki – 1374 - 1460
- f. Luther – 1483 - 1546
- g. Zwingli – 1484 - 1531
- h. Radical Reformers – 1525

Wan əda tin we kōmən na dat dən bin de mek dən əl sōfa. Bōt dat nō fo sōprayz bikəs Jizəs tel in disaypul dən se:

Dis na mi kōmand: Lək unasəf. If di wəl et yu, məmba se na mi et mi fōs. If yu na di wəl, i go lək yu lək in yon. Jōs lək aw i bi, una nō de na di wəl, bōt a dən pik una kōmət na di wəl. Na dat mek di wəl et yu. Məmba di wəd dən we a bin tel yu se: ‘Nəbədi nō de we pas in mastə.’ If dən mek mi sōfa, dən go mek unasəf sōfa. If dən obe mi tichin, dən go obe yu yon tichin bak. Dən go trit una dis kayn we bikəs əf mi nem, bikəs dən nō no di Wan we sən mi. (Jōn 15: 17-21)

Wan ɔda pɔsin we de rifɔm apia. Wan we no bin yuz skripcho nɔmɔ fɔ in tichin bɔt i bin tek di wan dən we Ogɔstin bin de tich.

John Calvin (1509-1564)

Dən bin sabi Calvin na di Yunivasiti of Paris as “The Accusative Case” bikɔs ɔf in kritikal, fɔlt-finding atitudi. I chenj frɔm di stɔdi fɔ lɔ to tioloji we in papa want. Di pipul dən we bin de stɔdi bɔt mɔtalman we nem Erasmɔs en Lefev bin afekt am, so i bigin fɔ stɔdi di Baybul en di tin dən we Luther bin rayt. Afta sɔm təm, sɔntem insay 1533, i bin get “kɔnvɛnshɔn ekspiriens” en i bigin in rilijon wok. Insay 1534, i bin kɔmɔt na Frans bikɔs dən bin de mek i sɔfa.

Insay 1541 i bin go bak na Jɛnɛva usay i bin rili pawaful. “Calvin bin de kontrol ɔl di briz en ɔl di at bit we in sitizin dən bin de bit. Calvin bin gilti fɔ mek i sɔfa bad bad wan pan di wan dən we bin de agens am. Di kes we bin get badnem pas ɔl pan dis na Sɛvetɔs, we Calvin bin de wok as prɔsɛkyuta agens am.

Dən bin kɔndəm Servetus fɔ day bay we dən bɔn am sloslo. Calvin bin tɔk se i bin tray fɔ chenj di we aw dən bin de kil am, bɔt nɔto wan smɔl pruf de fɔ sho dis, ileksef na di minit dən we dən bin de jɔj am ɔ ɔdasay. I bin aks bak bɔku pipul dən we no gri wit di gɔvment fɔ tɔn dən bak pan di gɔvment en put dən na di rek [wan injin we de mek pipul dən sɔfa, we get big freym, we dən kin strech di bɔdi smɔl smɔl pan am te, sɔntende, di jɔyn dən kin kɔmɔt (dictionary.die.net/to put na di rek)] fɔ get pruf fɔ di tin dən we i aks fɔ. Fɔ tɔk tru, wi fɔ tɔk se di Protestant dən bin jɔs de fala di ɛgzampul we di Katolik Chɔch bin dən du fɔ lɔng lɔng təm fɔ yuz sivil pawa fɔ mek pipul dən fala di prinsipul dən we get fɔ du wit Gɔd biznes. Calvin bin rul wit ayen an te i day.” “Ism’s” Calvinism, REW, pej 9-12

Calvin in Institutes of the Christian Religion sho in tioloji. Dən no kɔmɔt frɔm Calvin bɔt na in jɔs mek dən sistamat, arenj en divɛlop dən. I bin de lənt mɔni bɔku təm frɔm Ogɔstin, en Ogɔstin bin dən lənt frɔm Ambroz en ɔda chɔch Fada dən. 4 Wi no get wan dawt fɔ se di Fada dən bin de tink bɔt di tin dən we di Nostik dən bin de tich en ivin di ol we aw pipul dən na Pashia bin de tink se matirial na bad tin insay insef. Calvin bil in sistem pan di fawndeshɔn we di fɔs rifɔma dən bin put, mɔ Luther en Bucer, en ɔda pipul dən bɔt in spɛshal gift dən fɔ lan, fɔ lɔjik, en stayl bin mek i bi di ɔdasayz tiololian fɔ di Rifɔm muvment. Di tin we bin de ɔnda di wan ol sistem na bin di men tin we dən bin de tink bɔt di rayt we Gɔd get we no get end en we pas ɔlman, fɔ no udat na mɔtalman in end we pas ɔl.

Bɔt nɔto lək di fɔs rifɔma dən we bin want fɔ abop pan di Baybul nɔmɔ Calvin bin rayt in yon tichin dən na Institutes of the Christian Religion we dən sɔmariz dɔr ya en dən tɔk bɔt wan wan leta.

Sovereignty - Gɔd na di wan we pas ɔl; so, wetin I want na di las wan en na di las wan.

Unconditional election - Akɔdin to In sovayb wil I bin dən ɔdinet ɔltin bifo təm. I bin dən disayd fɔ sin insef bifo təm. I du dis fɔ In yon glori. Fɔ mek In yon glori go bifo mɔ, I bin dən disayd bifo təm se fɔ sina dən, I go sev sɔm en kɔndəm ɔda wan dən. I du dis akɔdin to wetin i want so dat i no get natin fɔ du wit enit in we mɔtalman de du.

Limited Atonement - Fo di wan den we i den pik, God den gi den atonment en sev tru in Pikin Jizos Krays in blod.

Total hereditary depravity - Di problem na dat tru Adam in sin, in nature bin kropt, en dis nature den pas to in pikin den.

Irresistible grace - We mortalman get dis kropt nature, den no kin ebul fo kam fo no God bay densef. Ivin di wan den we den den pik no go ebul fo ansa God, den no go ebul fo get fet, te di Oli Spirit opin den at fo biliv en ondastand. Di gudnes we God gi, we i de du fo di wan den we i den pik, en, akodin to wetin i want, no go ebul fo stop am.

Perseverance of the saints - Di wan den we den den pik go sev. In gudnes go sopot di wan den we i den pik en den no go pul den so dat den no go los. Na tru se den go sev.

Jacobus Arminius (1560-1609)

Ingland bin get to som mak fo ol di Arminianism tink. Bot na Jekob Aminius we Calvin in man in pikin bin de tich bot na in bigin fo fala di Arminianism. Bikos i no bin ebul fo difend di Calvinist biliv den i no gri wit in Calvinist bakgron en i bin tray fo chenj di Calvinism so dat "den no go tek God as di posin we rayt sin, o mortalman

an otomeshon na God in an." In modified biliv bin mek boku kontroversi bitwin di Calvinists in Holland.

"Di wan den we bin de fala am bin get problem from di wan den we bin de sopot di Calvin; 200 pasto den los den post, den kot stetman Jon van Olden Barneveld in ed, den put Hugo Grotius na jel fo in layf bot i ronawe tu ia afta dat. Bay 1635 di sofa bin den stop en di wan den we bin de fala am bigin fo go bak na Oland wan tembak. Den bin skata wan prinsipul we se pipul den kin gri fo du wetin den want olsay na di choch den na Oland so dat rilijon den bin de alaw pipul den fo du wetin den want."

Den tek am from "selekt kot den we den tek from The Moody Handbook of Theology we Paul Enns rayt".

Di Rifomeshon bin tray, at ol in som mazho, fo ridayrekt di fos away from dis kayn ligal ritualism, riintrodus di pipul den to di gladi gladi fo rilayshon wit di Papa bay gris tru fet, apat from dis kayn ristrikt rigyuleshon. Fo egzampul, insay 1647, di Westminsta Asembli bin den en adopt di Westminsta Big Katekizm, we na bin wan long list we get 196 kwestyon en ansa den we de ep fo no di important tin den we posin get fo biliv en di we aw i de du tin. Kwestion #180 'Wetin na fo pre insay Krays in nem?' Insay di ansa den notis se wi Masta in injokshon NC de fala 'bay we wi de tok bot In nem nomo, bot bay we wi de pul wi enkorejment fo pre, en wi maynd, trenk, en op fo akzept wi we wi de pre, from Krays en In midul.' (Adapted from REFLECTIONS by Al Maxey Issue #405- July 27, 09)

Restorashon Muvment

1648 – 1849 AD

Di Rifomeshon Muvment dən en di Restorashon Muvment bigin wit wan siriəs rilijon wo we bin dən insay di Wɔ we bin apin fɔ 30 ia. Frɔm 1618 to 1648 di Katolik Os na Habsbog en in padi dən bin fet agens di Protestant prins dən na Jamani, we Denmak, Swidan en Frans bin sɔpɔt dən difren təm dən. Di Habsbog famili we bin de rul Spen, Ostria, Spanish Netherlands en bɔku pat dən na Jamani en Itali, bin rili de fet fɔ di Katolik Choch. Sɔm pipul dən we de rayt bɔt istri biliv se di təm we di Rifomeshon bin de kam dən we Katolik Frans bin mek padi biznes, fɔs sikrit wan en leta na di say dən we dən bin de fet, wit di Protestant stet dən agens di Habsburg dynasty.[1] Na di fɔs təm frɔm Luther in təm, di tin dən we pipul dən biliv pan politiks en di kɔntri dən bak pas di tin dən we dən biliv pan rilijon na Yeurop.

Di muvment bigin as fɔ tray fɔ rifom di Katolik Choch. Bɔku Katolik dən na di wəst bin de wɔri bɔt wetin dən bin si se na lay lay tichin en bad tin dən we dən bin de du insay di [Katolik] Choch, mɔ we dən bin de tich en sel induljens. Wan ɔda big agyument na di prɔsis fɔ bay en sel choch pozishon (simony) en wetin dən bin de si da təm de as bɔku kɔrɔpshon insay di Choch in hayarki. Bɔku pipul dən bin si dis kɔrɔpshon as sistem, en i bin ivin rich di pozishon we di Pop de.

en.wikipedia.org/wiki/Protestant_Reformation#Conclusion_and_legacy

Wel di Midul Ij bin si sɔm kɔl fɔ mek dən mek wan fɔs fɔstəm Kristian rilijon bak, lɛk Jɔn Wiklif en Jɔn Hus, dən bin drɛb dən grup ya ɔnda grɔn. As a rizulyt, i at fɔ fen eni dairekt link bitwin di ristɔreshon muvment en dən fɔs pipul ya we nɔ gri wit wetin dən tɔk.[3]:13

Fɔ insay 1229 Kaɔnsil ɔf Tulɔz insay Kanɔn 14 bin tɔk se “Wi nɔ gri bak se dən fɔ alaw di lay lay pipul dən fɔ get di buk dən we dən rayt insay di Ol ɔ Nyu Təstament; pas ɛnibɔdi we kɔmɔt frɔm di motive of devotion fɔ want fɔ get di Samter

ɔ di Breviary fɔ divayn ɔfis dən ɔ di awa dən fo di blɛsin Vɛjin; bot wi strikt wan fɔ protekt dən fɔ get eni transleshon fɔ dən buk ya. hol.com/mikesch/banned.htm

Begin wit di Renaissance period [15th to 17th centuries] intelektual rut dən kin izi fɔ no.[3]:11 Na di at fɔ di Rifomeshon dən bin de empesh di prinsipul fɔ 'skripchɔ nɔmɔ' [wan pan Luther in pɔynt dən][3]:22-23 Dis, wit di anti-traditionalism we get fɔ du wit am en fɔ insist pan di rayt we wan wan pipul dən get fɔ rid en eksplen di Baybul fɔ dənsef, bin fɔm pat pan di intelektual bakgrɔn we di fɔstəm Ristɔreshon Muvment lida dən bin get. [3]:32 Di sɔfa nɔ bin dən wit di Rifomeshon lɛk aw dən si klia wan na Foxe's Book of Martyrs.

Insay 1532, dən bin ker Tɔmɔs Hadin, we wit in wef, se na lay lay tichin, dən bin ker am go bifo di bishɔp na Linkɔn, Ingland en kɔndem am fɔ we i dinay se i nɔ bin rili de na di Yukaris Sakramənt.

Dən dən chen am to wan tik, we dən bil fə di rizin, na Chesham insay di Pəl, nia Botely; ən we dən dən bən faya pan di fagot dən [wan bəndəl stik dən we dən tay togəda fə mek fiul], wan pan di pipul dən we bin de wach di fim bin rən kəmət na in bren wit bilet. Di prist dən bin tel di pipul dən se ənibədi we kam wit fagot fə bən di wan dən we no biliv di trut, go get induljens fə du sin fə fəti dez.

As bak, Jən Tiksbəri, we na bin klin, simpul man, we no bin dən gilti fə əni əda əfens agens wetin dən kəl di oli Mama Chəch, pas di wan we i rid di transleshən we Tyndale bin translət di Nyu Testament. Fəs, i bin wik fə swə, bət afta dat i ripənt, ən gri se na tru. Fə dis, dən bin kər am go bifo di bishəp na Ləndən, ən i bin kəndəm am as pəsin we no de vəks kwik. I bin səfa bad bad wan di təm we dən bin de put am na jel, so we dən pul am fə mek dən kil am, i bin ləf sməl fə lə i day. Dən kər am go na di tik na Smitfield, usay dən bən am, i tək se i rili et di pəpa wok, ən i tək se i biliv tranga wan se in wok jəs de na Gəd in yay.

Na so, dən bin betray Krays in pipul dən əlsay, ən dən bin bay ən sel dən layf. Bikəs, insay di palemint we dən tək bət, di kinj mek dis akt we de tək bad bət Gəd ən we rili kruk, fə bi lə sote go: se ənitin we dən bi we fə rid di Skripchə dən insay di mama langwej (we dən bin de kəl da təm de 'Wiklif in lanin'), dən fə du am fəgət land, kaw, bədi, layf, ən guds, frəm di wan dən we go get dən pəpati sote go, ən so dən kəndəm dən fə bi pipul dən we no biliv Gəd, ənimi to di krawn, ən most arrant traitors to di land.

Bəku bəku əgzampul dən de fə mek pipul dən səfa we dən no ebul fə tək ən we dən no go ebul fə imajin insay dis təm we Inglish istri de. Bəku pipul dən bin rənawə kəmət na Ingland fə go na di Nyu Wɔl fə lə dən no po ən mek dən səfa. Adapted from Foxe's Book of Martyrs

Dis polisi fə protəkt di Baybul we no de rid di Baybul əda pas di prist, na in di Council of Trent

(1545-64) bin riaffirm am we put di Baybul pan in list fə buk dən we dən no fə rid ən no alaw ənibədi fə rid di Baybul we yu no get

laysens frəm Roman Katolik bishəp ə inkwizitə. jesus-is-lord.com/nobile.htm

John Locke (1632 – 1704)

John Locke bin de luk fə we fə adres rilijən divəlopment ən səfa we i no ləf skripchə.[3]:78 Fə du dis, Lək bin agyu agens di rayt fə govmənt fə mek dən du wetin rilijən de fala ən tən to di Baybul fə gi wan set fə biliv we əl Kristian dən biliv kin gri pan,[3]:78-79 dat na fə 'ridyus rilijən to wan set fə important tin dən we əl pipul dən we get sens go gri pan.'[3]:80 Di men tichin dən we i bin si as important na: a.

Di mesayaship we Jizəs bin get b. Jizəs in dairekt kəmand dən.[3]:78-79

Kristian dən kin devoutly committed to əda Baybul tichin dən bət, as Locke in tinkin, dən no bin important bət we Kristian dən no fə eva fet ə tray fə fos dənsef.[3]:79 Nə lək di Puritan dəm en di leta

Rəstəroşən Muvəmət, Lək no bin kəl fə wan sistamətik ristəreshən fə di fəs chəch.[3]:79

John Wesley (1703 – 1791)

Wesley in köntribyushon as tiolojian na fō propos wan sistem we de agens tiolojikal stays. Di big tin we i bin du pan tioloji na we i bin de promot wetin i kōl 'Kristian Pafekt', o oli at en layf. Wesley bin se, insay dis layf, Kristian dēn kin kam to wan stet usay di lōv fō Gōd, o pafekt lōv, go rul pas əlman na dēn at. In ivanjelikal tioloji, mō di əndastandin we i bin əndastand bōt Kristian pafekt, bin strōng pan in sakramēnt tioloji. I bin de köntrinyu fō insist pan di jeneral yus fō di we aw pōsin de du gud (pre, skripchō, meditashōn, Oli Kōmyuniōn, en əda tin dēn) as di we we Gōd de yuz fō mek di pōsin we biliv oli en chenj.

Fō mek pōsin pafekt pan lōv min se Kristian kin liv wit di men tin we de gayd əda pipul dēn en dēn wēlbōdi. I bin bay dis pan wetin Krays bin tōk se di sekōn big lō na 'fō lēk yu kōmpin lēk aw yu lēk yusef.' Insay in yon we, dis ərianteshōn go mek pōsin nō du eni nōmba pan sin agens in neba. Dis lōv, en di lōv fō Gōd we kin bi di men tin we pōsin kin pe atēnshōn pan na in fet, go bi wetin Wēsli bin tōk bōt as 'fō mek Krays in lō kam tru.'

Wesley bin biliv se di liv kor fō di Kristian fet bin de sho insay Skripchō, en di Baybul na di wangren fawndeshōn sōs fō di tioloji ətichin divelopment. ... Bōt, i bin biliv se di tichin fō fala di Kristian ətodoks tradishōn.

Di tichin dēm we Wesley bin eksplen na bin preventient grace, pōsin in yon sev bay fet, witnes fō di Spirit en fō mek pōsin oli. [Prevenient grace na divain gras we de bifō mōtalman disayd. I de bifō en i nō de tōk bōt enitin we mōtalman go dōn du. As mōtalman de kōrōpt bikōs əf di ifekt dēn we sin de du, di gris we de mek pōsin nō ebul fō du sōntin de alaw pipul dēn fō yuz dēn fridōm we Gōd gi dēn fō pik di sev we Gōd de gi dēn insay

Jizōs Krays ə fō rijek da sev əf de. [wikipedia.org/wiki/Prevenient_Grace](https://en.wikipedia.org/wiki/Prevenient_Grace)]

Dēn bin chenj dēn we ya fō si tin en biliv bak en na Jōn Wēsli bin champion am. Dēn biliv ya as dēn rayt am na di The Moody Handbook of Theology we Paul Enns rayt, dēn sho am na dis tebul:

Ilēkshōn bays pan (fō) no - Gōd pik di wan dēn we i nō se go biliv Krays bay dēnsef en kip dēn na di fet .

Unlimited Atonement- Insay in atonement, Krays gi fridōm fō əl mōtalman, mek əl mōtalman sev. Krays in fōgivnes kin bi fō di wan dēn nōmō we biliv.

Natural Ability- Man nō go ebul fō sev inseg; di Oli Spirit fō afekt di nyu bōn.

Prevenient Grace- Pripia wok we di Oli Spirit de du de mek di pōsin we biliv ebul fō ansa di gospel en wok togēda wit Gōd in sev.

Kōndishōnal Prezēveshōn- Dēn dōn gi di wan dēn we biliv pawa fō liv layf we win. Bōt dēn ebul fō tōn dēn bak pan di gudnes en lōs dēn sev.

Prevenient grace na bin di tiolojikal əndapinin fō in biliv se əl pipul dēn ebul fō sev bay we dēn biliv pan Krays. Wesli nō bin tan lēk di pipul dēn we bin de sōpōt Kalvin insay in tem, i nō bin biliv se dēn dōn disayd fō du sōntin bifō tem. I bin əndastand se Kristian ətodoks bin de tōk tranga wan se na Gōd in spēshal gudnes nōmō pōsin go ebul fō sev. I bin sho aw i əndastand di rilayshōn we mōtalman get wit Gōd as fō rili dipen pan Gōd in spēshal gudnes. Gōd bin de wok fō mek əlman ebul fō kam fō get fet bay we i de gi mōtalman pawa fō get rial fridōm fō du wetin Gōd want.

Wesley bin köntrinyu fō tōk se wan pat pan di tiolojikal we go involv fet we pōsin kin get wit eksplorēns. In əda wōd, trut go klia insay Kristian dēn yon eksplorēns (əl, nōto wan wan), if na tru tru tru. En eni tichin fō ebul fō

difend am wit sens. I no bin dayvəs fet from rizin. Bot tradishon, ekspiriens en rizin bin de onda Skripchon oltem, Wesli bin agyu, bikɔs na de God in Wɔd nɔmɔ dən sho 'so fa as i nid fo mek wi sev.'[15]

Insay 1770 i rayt se 'Boku boku doctrines of a less essential nature ... Insay den tin ya wi kin tink en lef fo tink; wi kin 'gri fo no gri.' Bot, da tem de, le wi ol di important tin den fast...'[20] [Dis sho se i tan lek di men tin den we Lɔk bin get 50 to 70 ia bifo dat.]

Wesli bin de promot boku soshal jostis kweshon den da tem de, inklud di prizin rifom en abolishonizm muvement. I ep fo organayz en fɔm sosayti den fo Kristian den ɔlsay na Ingland, Skotland, Wels en Ayriland as smɔl grup den we bin de divelop intensiv, pɔsin in yon akauntabiliti, disaypulship en rilijon instrɔkshon bitwin di memba den. Di big tin we i bin du na fo pik pricha den we de waka waka, we den no ɔdinet, we bin de travul boku say fo prich di gud nyuz en kia fo pipul den na di sosayti den. Den bin de kɔl yɔn man den we bin de wok lek den elda den 'ekshɔt' den we bin de wok di sem we lek di twelv apɔsul den afta Jizɔs bin go ɔp na ɔvin.

Adapted from [wikipedia.org/wiki/John_Wesley](https://en.wikipedia.org/wiki/John_Wesley)

Puritans – 16th – 17th Centuries

Wan pan di men gol dem fo di Inglish Puritan dem na fo mek den get bak wan klin, 'primitiv' chɔch we go bi tru tru apɔsul komyuniti.[3]: 40,41 Dis we aw pipul den bin de tink bin rili important pan di divelopment fo di Puritan den na di Kɔnɔnial America.[3]:50-56

Separate Baptists (1730 – 1740)

Insay di Fɔs Gret Awakening wan muvement bin divelop bitwin di Baptist dem we den kɔl Separate

Baptists. Tu tin den we dis muvement bin tɔk bot na fo rijek di tin den we pipul den biliv en 'fridom insay di Spirit [Di Baybul as di wangren lɔ fo mek den tek tem fala di rayt chɔch ɔda we den de avɔyd di presis ditil den bot di we aw di Baybul de we de mek pipul den biliv di Baybul we de fala lɔ].'[3]: 65 Di Separat Baptist den bin si skripchɔ as di 'pafɛkt lɔ' fo di chɔch [so, den no nid fo get wan biliv].[3]:66 Bot pan ɔl we den bin de tɔn to di Baybul fo wan strɔkchɔral paten fo di chɔch, den no bin insist fo gri komplit wan pan di ditil dem fo da paten de. [3]:67 Dis grup komot na Nyu Ingland, bot bin strong mo na di Sawt usay di empeshment pan wan baybul paten fo di chɔch bin strong mo en mo.[3]:67 Insay di las haf pan di 18t sentinari i bin skata to di west front na Kentaki en Tenisi, usay di Ston en Kampɔl muvement den go leta tek rut.[3]:68 Di divelopment fo di Separat Baptist den na di sawt front ɔp fo pripia di grɔn fo di Restɔrɔshon Muvment, as di membasip fo ɔl tu di Ston en

Kampbel grup den bin pul boku pan di rank dem fo di Separat Baptist dem.[3]:67

Separat Baptist restorationism sef bin kontribuyut to di divelopment fo di Landmak Baptist den na di sem eria lek di sem tem we di Stone-Campbell Restoration Movement bin de. Onda di

lidaship fo Jems Robinsin Grevs, dis grup bin de luk fo wan presis blueprint fo di primitiv chɔch, den biliv se enitit we de komot bien da blueprint de go mek pɔsin no bi pat pan di tru

chɔch.[3]:68 [Den ɔl tu kin bi rayt, na wan rayt o

den ɔl tu rɔng?] [wikipedia.org/wiki/Restoration_Movement](https://en.wikipedia.org/wiki/Restoration_Movement)

James O'Kelly (1732 -1826)

O'Kelly na bin wan fōs advatayz fō fēn wanwōd tru fō go bak to Nyu Tēstament Kristianiti.[4]:216 Insay 1792, i nō bin satisfay wit di wok we bishōp dēn bin de du na di Mētōdis Episkōpal Chōch, i bin separet frōm da bōdi de. Di muvment we O'Kelly bin mek, we bin de na Vījinia en Nōt Karolina, dēn bin de kōl am fōs Rippoblikan Mētōdis. Insay 1794 dēn bin tek di nem Kristian Chōch.[5]

O'Kelly, Rice Haggard en ɔda pipul dēn bin difayn fayv kadinal prinsipul dēn fō di Kristian Chōch

1. Krays na di wan ol edman fō di chōch
2. Di nem Kristian na di onli akseptabl nem
3. Di Baybul na di onli rul fō fet
4. Kristian abit na di onli tēst fō chōch feloship
5. Di rayt fō jōj pōsin in yon na di cōc we ɔlman gēt.

Di Kinđom we nō de dōn, F. W. Mattox, p. 312

Elias Smith (1764 – 1846) en Abner Jones (1767 – 1840)

Abner Jones wan dōktō lēf di Baptist chōch en mek wan chōch we i kōl Kristian Chōch na Lindon, Vēmont wit di Baybul as in wangren biliv. Di Eternal Kingdom, F. W. Mattox, p.313

Elias Smith we kōmōt na Vēmont bin jōyn Dōkta Jōns insay wan muvment we bin de sōpōt di we aw pipul dēn de si tin we fiba di wan dēn we O'Kelly bin de tink.[3]:68[6]:190 Dēn bin biliv se di mēmba dēn kin, bay luk fō skripchō nōmō, jōs bi Kristian dēn we nō go tay to mōtalman tradishōn en di dinomineshōn dēn we dēn bin dōn briy kam

Yurop.[3]:68[6]:190

Barton W. Stone (1772 – 1844)

We i bin de atēnd Guilford Akademi na Nōt Karolina insay 1790,[2]:71 Stone bin yeri Jems Makgrēdi (wan Presbitirian minista) bin de tōk .[2]:72 Afta sōm ia i bi Presbyterian minista insef.[2]:72 As Stone luk mō dip insay di biliv we di Prisbitirian dēn biliv, mō di Westminsta Konfeshōn fō Fet, i bin dawt se sōm pan di biliv dēn we di chōch biliv bin rili kōmōt frōm di Baybul.[2]:72,73 I nō bin ebul fō aksept di Calvinist tichin dēn we se fō du bad tin to ɔltin, fō pik pōsin we nō gēt kōndishōn, en fō disayd fō du sōntin bifo tēm .[2]:72, 73

Ken Rij Rivayval

Insay 1801, di Ken Rij Rivayval na Kentucky go plant di sid fō wan muvment na Kentucky en di

Ohio Riva vali fō disassociate frōm dinominalism en fō bi jōs Kristian dēn nōmō - nōto

Katolik,

Protestant o Ju. Insay 1803, Ston en ɔda pipul dēn bin pul dēnsef kōmōt na di Kentaki Prisbitiri en mek di Springfield Prisbitiri. Di tin we bin difayn di Ston wing fō di muvment na we dēn bin pul di Las Wil en Tēstament fō Di Springfield Prisbitiri, na Ken Rij, Kentaki, insay 1804. Di Las Wil na shōt dōkyument we Ston en fayv ɔda pipul

dən bin anawns se dən dən kəmöt na di Prisbitirian rilijon en dən bin want fə bi pat pan Krays in bədi nəmə.[7] Di wan dən we rayt di Baybul bin beg fə mek ɔl di wan dən we de fala Jizəs get wanwəd, dən bin tək se i fayn fə rul dənsef na di kəngrigeshən, en dən bin es di Baybul as di say we wi go ɔndastand wetin Gəd want.

Christian Connection

Elias Smith bin dən yəri bət di Stone muvmənt bay 1804, en di O'Kelly muvmənt bay 1808.[6]:190 Di tri grup dən bin jöyn bay 1810.[6]:190 Da təm de di kəmbayn muvmənt bin get məmbaship of approximately 20,000.[6]:190 Dən bin kəj dis ləs feloship fə chəch dən wit di nem dən 'Kristian Kənekshən/Kənekshən' ɔ 'Kristian Chəch'.[3]:68[6]:190

Karakta dən fə di Ston Muvment

Di kəna ston fə di Ston muvmənt na bin Kristian fridəm, we mek dən nə gri wit ɔl di istri kried dən, tradishən dən, en tiolojikal sistem dən we bin dən divəlop as təm de go en fə pe atənshən pan wan fəstəm Kristianiti we bin de bays pan di Baybul.[3]:104,104

Pan ɔl we fə mek di fəstəm Kristianiti kam bak na bin di men tin fə di Ston muvmənt, dən bin si se fə mek di layf we di fəstəm chəch bin de liv bak as səntin we impətant, en insay di fəs ia dən 'dən bin de pe atənshən mo . . . pan oli en rayt layf pas di fəm en strəkchə dən we di fəstəm chəch bin get.[3]:103 Di grup bin tray bak fə mek di fəstəm chəch kam bak.[3]:104 Bət bıkəs dən bin de wəri se fə empəshə patikyula prəsis kin ambəg Kristian fridəm, dis tray bin de tek di fəm fə rijektradishən pas fə bi wan klia program fə rikostrok di Nyu Testament prəsis. [3]:104 Di empəshəment pan fridəm bin strəng so dat di muvmənt nə bin de divəlop əni chəch tradishən, we bin mek dən get wan muvmənt we 'bəku pan dən nə bin get dogma, fəm, ɔ strəkchə'.[3]:104,105

Wetin bin ol 'di muvmənt togəda na bin fə mek dən get kəmitment to di fəstəm Kristianiti. '[3]:105

Wan əda tim na bin fə mek di mileniom kwik kwik wan.[3]:104 Bəku Amerika pipul dən na di təm bin biliv se di mileniom 5 dən nia en dən bin de bays dən op fə di mileniom pan dən nyu neshən, di Yunayted

Steyt.[3]:104

Di məmbə dən na di Ston muvmənt bin biliv se na wan wan Kristianiti nəmə we de bays pan di apəsul chəch, bifə dat pas wan kontri ɔ əni wan pan di dinomineshən dən we de naw, kin mek di mileniom kam.[3]:104 Stone's millennialism has bin de diskraib am as mo 'apokaliptik' pas di wan we

Alegzanda Kamel bin get, insay dat i bin biliv se pipul dən tu flaw fə usher in wan milenial ej tru

4 Rif to thebiblewayonline.com -

Millennium 5

<http://en.wikipedia.org/wiki/Eschatology>

loy

human progress.[8]:5,7 Bifo dat, i bin biliv se i dipen pan di pawa we Gəd get, en dat we pəsin de wet fə mek Gəd mek in kinjdəm, i fə liv lək se Gəd in rul dən ɔlrədi ful-ɔp.[8]:6

Fo di Ston muvement, dis no bin get bete fo du wit di eschatological tiori dem [di stodi fo tioloji en filosofi we bisin bot di las o di las tin we go apin to motalman, we den kin koi di end fo di woi .] 6 en mo bot wan komitment fo liv lek se na God in kinjdom bin don olredi establish na di woi.[8]:6,7 Dis apokaliptik posibul o di we aw pipul den de si di woi bin mek buku pipul den we bin de na di Ston muvement adopt pacifism, no tek pat pan sivil govmant, en no gri fo tek fet-fet, soja, gridi, materialism en slev wok.[8] :6 en.wikipedia.org/wiki/Restoration_Movement

Tomas Kampol (1763 – 1854)

Wan oda ristreshon muvement bin stat we Tomas Kampol bin pul di Diklereshon en Adres fo di Kristian Asemlbi na Washinton insay 1809. Insay de i bin tok bot som pan di tin den we i biliv bot di

choch fo Jizos Krays, as i bin organayz di Kristian Asemlbi na Washinton, na Washinton Kaonti ,

Pennsylvania, noto as choch bot as asosieshon fo pipul den we de tray fo gro pan fet.[1]:108-111 Na May 4, 1811, di Kristian Asemlbi bin mek insef as choch we di kongrigeshon de gayd en den bin kam fo no am as Brush Run Chochoch.[1]:117 We den stodi bot di Nyu Testament bin mek di wan den we bin de mek di rifom bigin fo baptayz bay we den put den insay wata, di Redston Baptist Asemlbi we bin de nia de bin invayt Brush Run Church fo jeyn den fo di rizin fo feloship. Den bin gri provid se den go 'alaw den fo prich en tich enitit we den lan from di Skripcho den.'[9]:86

Alegzanda Kampol (1788 – 1866)

Tomas in pikin Alegzanda bin jeyn am na Amerika insay 1809, en bifo dat long tem bin tek di lidaship wok na di muvement.[3]:106 Di Kampol famili bin wok insay di Redston Baptist Asemlbi insay di tem 1815 to 1824. Pan ol we di Kampol en di Baptist den ol tu bin de sheb baptizim bay we den de put densef insay wata en di kongrigeshon politiks, [buku tem den kin koi am kongrigeshon, we na wan sistem fo rul di choch we ol di lokal choch kongrigeshon den kin independent, we get pawa fo di choch, o we kin get den yon govmant - [wikipedia.org/wiki/Congregationalist_polity](https://en.wikipedia.org/wiki/Congregationalist_polity)] i no tu te, i klia se in en in di wan den we bin de wok wit den noto bin tradisional Baptist den. Insay di Redston Asemlbi, di difrens no bin izi fo som pan di Baptist lida den we Alegzanda Kamel bin bigin fo pul wan magazin we den koi The Christian Baptist, we bin de mek pipul den chenj di we aw den de du tin. Campbell bin antisipat di konflik en muf in membership to wan kongrigeshon na di Mahoning Baptist Association insay 1824.[1]:131

Alexander yuz The Christian Baptist fo adres wetin i si as di men tin fo bil bak di apsul Kristian komuniti insay wan sistametik en reshonan we. Pat pan dis fo bi klia wan fo difrens bitwin important en no important aspek dem fo primitiv Kristianiti.[3]:

Tin dem we i bin no se important fo apsul Kristianiti na:

- a. kongrigeshon otonomi
- b. buku buku elda den na eni kongrigeshon
- c. komuniti evri wuk en
- d. fo put [di wan den we biliv] insay wata fo mek den fogiv den sin.'[3]:106 Som pan den tin den we i no gri fo tek as tin we no important na:

- a. di oli kis

- b. dikon uman dən
- c. komyuniti liv
- d. fə was yu fut ən
- e. charismatic exercises.'[3]:106

Walta Sköt (1796-1861)

Insay 1827, di Mahoning Asembly bin pik Walta Sköt fə bi ivanjelis. Tru di tray we Sköt bin tray, di Mahoning Association bin gro kwik kwik wan. Insay 1828, Təməs Kampəl bin go na boku kongrigeshən dən we Sköt bin mek ən i bin yeri we i de prich. Campbell bin biliv se Sköt bin de brij important nyu dimənshən to di muvment wit in we fə prich di gud nyuz.[1]:132-133 Insay 1830, di Mahoning Baptist Association bin skata.

Alegzanda bin stop fə pablish di Kristian Baptist, ən insay Janwari 1831, i bigin fə pablish di

Millennial Harbinger.[1]:144-145 [wikipedia.org/wiki/Restoration_Movement](https://en.wikipedia.org/wiki/Restoration_Movement)

Influence of the Enlightenment

Thomas Campbell na bin student fə di Wan man we nem Jən Lək we bin de stədi bət di tin dən we dən bin dən lan bət di Baybul [1632-1674].[3]:82 Məmbə se Lək bin get tu men prinsipul dən a) Di məsaya we Jizəs bi ən b) Jizəs in dairekt komand dən. Campbell bin propos di sem səlv fə divəshən pan riliyən lək aw Həbat ən Lək bin dən tək bifo təm: 'ridyus riliyən to wan set fə important tin dən we əl pipul dən we get səns go gri pan.'[3]:80 Di important tin dən we i bin no na dən tin dən we di Baybul gi:

- a. Na dis Masta se,' b. Approved precedent'[3]:81

I bin agyu bak fə 'fə mek di aposul Kristian riliyən kam bak komplit wan.'[3]:82 Təməs bin biliv se kried dən de sav fə sheb Kristian dən. I bin biliv bak se di Baybul klia so dat ənibədi go əndastand am ən, as a rizulta, se kried nənid.[11]:114

Alegzanda Kampəl bin rili afekt di Enlaytmənt tinkin bak, mə di Skötish Skul fə Kəmən Səns of Təməs Rid ən Dugald Styuat.[3]:84 Dis grup bin si di Baybul as i de gi konkrit tru tin dən pas fə gi tru tin dən we nə klia, ən dən bin de advatayz a sayəns ə Baconian we fə eksplen di Baybul we go bigin wit dən tru tin dən de, arenj di wan dən we go aqoynt to wan təpik we dən gi, dən yuz dən fə pul kənklushən.[3]:84 Alegzanda bin sho dis we fə agyu boku təm se 'di Baybul na buk.' of facts, not of opinions, theories, abstract generalities, nor of verbal definitions.'[3]:84 I bin biliv se if Kristian dən go limit dənsef to di di tru tin dən we dən fən na di Baybul, dən go məs kam fə gri, ən i bin si dən tru tin dən de as dən de gi

blueprint ə kənstituyushən fə di chəch.[3]:84 [wiki/Restoration_Movement](https://en.wikipedia.org/wiki/Restoration_Movement)

Characteristics of the movement

Thomas Campbell's approach combined the Enlightenment approach fə wanwəd wit di Riform ən Puritan tradishən fə ristərəshən.[3]:82,10 Di Enlaytmənt bin afekt di Kampəl muvment insay tu we dən. Fəs, i bin gi di aidia se

Kristian dən go ebul fə get wanwəd bay we dən fən səm important tin dən we ɔl pipul dən we get səns go gri pan. Di sekən wan na bin di kənsept fə wan rəshənal fet we dən bin fəmulayt ən difend pan di bies fə wan set ɔf tru tin dən we kəmət frəm di Baybul.[3]:85, 86

Lək bəku ɔda pipul dən we bin de insay in təm, Aləgzanda Kampol bin biliv di milenial 6tiori. Bət in yon bin get mo op pas Stone in yon.[8]:6 I bin get mo kənfidəns pan di pətneshəl fə mek mətalman go bifo ən i bin biliv se Kristian dən kin jəyn an fə chenj di wəl ən bigin wan milenial ej.[8]:6 Aləgzanda in we fə du tin na bin basically postmillennial , we dən bin de tink se di prəgres we di chəch ən di sosayti go get go mek pis ən rayt de bifo Krays kam bak.[8]:6 Dis we aw dən bin de tink bət gud tin dən bin min dat, apat frəm di kəmitment

to primitivism, wan prəgresiv strand bin de bak to in tink.[8]:7

en.wikipedia.org/wiki/Restoration_Movement Chapter

3

Millennialism

Di wəd 'mileniəm' nə de apin insay Inglish transleshən. I kəmət frəm wan Latin wəd we min wan tawzin ia. Di difrən intapriteshən dən na:

Di wan dən we de fala di primilenial pipul dən tek am se Krays in kiñdəm nə dən establish yet ən in sekən rial ən bədi kam na di wəl go bifo dən mek am, afta dat i go rul fə wan tawzin ia bifo istri dən.

Dispensationalists biliv se Izrəl difrən frəm di Chəch, ən Gəd go mek wan milenial kiñdəm na Izrəl usay Krays, we i kam bak, go rul di wəl frəm Jerusələm fə wan tawzin ia

Postmilenialists biliv se Krays in kiñdəm bin establish as wan sikwil to in fəs kam, se di tawzin ia go bi golden ej fə di kiñdəm we go las te i nia di ənd fə istri ən afta dat Krays go kam sekən təm we istri dən.

Amilenialists nə de aksept əni wan pan dən tiori ya, bət fə difrən rizin dən. Səm pan dən biliv se no təm element nə de atəl we di tawzin ia de sho, bət na jəs di kəmplit we aw Krays ən in oli wan dən win Setan ən ɔl in əjen dən. Si kəmpiaşən na di pej we de kam.

en.wikipedia.org/wiki/Postmillennialism

Di fəs klia wan we bin de agens di premilenialism we get fə du wit Kristian rilijən na bin Mason (85-160 AD). Mason bin de agens fə yuz di Ol Testament ən bəku pan di buk dən na di Nyu Testament we di apəsul Pol nə rayt. Na in na bin di fəs bigman we nə biliv di trut we bin brok bad bad wan wit di fet we di fəstəm chəch bin get fə lef

di tichin se Krays go kam bak nia, en insef go kam bak. Mason no bin biliv se rial bodi, en bikos of dat, no lojik ples no bin de na in sistem fo rial Sekon Kam. I bin de tink se boku pan motalman go los bikos den no gri se di Ol Testament en in Lo no rayt. Oda pipul den we bin de bifo di Nays we bin de bifo di wan ol tawzin ia na Ayrinios, Jastin, Tiofilis, Tetulian, en Ipolitos we komot na Rom. en.wikipedia.org/wiki/Premillennialism

Milenialism na bak wan tichin fo di midival Zoroastrianism we get fo du wit wan tawzin ia tem den we de kam afta densef, en eni wan pan den go don wit wan kataklysm fo heresy en distrukshon, te di las destrukshon fo bad en fo di spirit fo bad tin we wan kij we win di pis bin du we di las milenial ej don (som pipul den tink se na di ia 2000). ‘Don Saoshant [Insay di lay lay stori den na Pashia Saoshant na di wan we go kam fo ridyus oj layf we di tem don.] de mek di tin den we God mek klin bak, en di layf bak en di layf we den go get tumara bambay de apir’ (Zand-i Vohuman Yasht 3:62).

Difren oda soshal en politikal muvment den, rilijon en sekula, densef don get sonntin fo du wit milenialist metafis

Wetin di Baybul se? Revleleshon 20: 1-15

- “A si wan enjes de kam don from evin,
- i get di ki fo go na di Abis en ol wan big chen na in an.
- I ol di dragon, da snek we bin de trade trade, we na di debul, o Setan, en tay am fo wan tawzin ia.
- I trowe am na di Abys, en lbk en sial am oba am, fo mek i no ful di neshon den igen te di tawzin ia don.
- Afta dat, den fo fri am fo shot tem.
- A si tron den we di wan den we den don gi pawa fo joj bin sidom pan.
- En a si di sol den fo di wan den we den bin don kot ed bikos den bin de tuk bot Jizos en bikos of God in wod. Den no bin don worship di wayl animal o in imej en den no bin don get in mak na den foed o den an.
- Den kam get layf en rul wit Krays fo wan tawzin ia. (Di oda wan den we don day no bin get layf te di tawzin ia don.) Dis na di fos posin we get layf bak. ▪ Di wan den we get pat pan di fos tem we den go get layf bak, get blesin en oli.
- Di sekon day no get pawa oba den, bot den go bi God en Krays in prist en den go rul wit am fo wan tawzin ia.
- We di tawzin ia don, Setan go komot na in prizin en i go go ful di neshon den we de na di 4 kona den na di woi — Gog en Megog — fo geda den fo fet. We den boku, den tan lek di san we de nia di si. Den mach ɔlsay na di woi en rawnd God in pipul den kamp, we na di siti we i lek. Bot faya komot na evin en it den.
- Den trowe di debul we ful den, na di lek we get soffa we de bon, usay den bin don trowe di wayl animal en di lay lay profet. Den go mek den sofa de en net sote go.
- Don a si wan big wayt tron en di wan we sidom pan am. Di woi en skay ronawe komot na in fes, en ples no bin de fo den.
- En a si di wan den we don day, big en smol, tinap bifo di tron, en den opin buk den. Den opin wan oda buk, we na di buk we de gi layf. Den bin de joj di wan den we don day akodin to wetin den don du lek aw den rayt am na

di buk dən. Di si giv-ɔp di dayman dən we bin de insay de, ən day ən Edis giv-ɔp di dayman dən we bin de insay dən, ən dən jɔj ənibədi akodin to wetin i du. Dən dən trowe day ən Edis insay di lek we get faya. Di lek we get faya na di sekən day. If dən nə si ənibədi in nem rayt na di buk we de gi layf, dən kin trowe am na di lek we get faya.

Sməl eksplen

- Wan Enjəl we kəmət na əvin - Jən de na di wəl we i si dis pat pan di vishən
  - I get di ki fə di ol ol – Insay chapta nayn Setan bin get dis ki, so naw dən dən win am.
  - Di dragon we dən tay fə 1000 ia - Di dəbul dən win ən tay am əltogəda ən pafəkt [kəmplit] wit refrəns to in wok tru Rom agens di chəch, (witnes di chen, di pit, ən di siling we dən lək). Dis na bin di ənd fə di istri bət di Roman Empaya bət nəto fə Setan. Dən go fri am fə tray bak fə yuz əda neshən dən.
  - Fə 1000 ia - 1000 ia nə de tək bət təm bət na stet əf tin. If yu apla yu to Setan, na total defeat. If yu yuz am to di oli wan dən, na tətal win. Di nəmbə 1000 min əltin. Sam 50: 10 se na Gəd get di kaw dən we de na wan tawzin il dən. Ditarənəmi 7: 9 se Gəd de kip in prəmis fə wan tawzin jənəreshən. Sam 105: 8 ən Fəs Kronikul 16: 15 se Gəd bin kəmand in wəd fə wan tawzin jənəreshən. Di aidia na totaliti ən nəto limited təm.
- Notis səm əda aidia ə tiori dəm bət di 1000 ia:
  1. 1000 ia na di wan ol Kristian dispəns (frəm da təm de te di təm dən). Di problem wit dis aidia na dat i nid sməl təm fə di wəl istri afta di təm dən.
  2. 1000 ia na əl di təm te jəs bifo Krays kam bak. Di problem wit dis aidia na dat i go stop di təm we di Kristian dən bin de rul fə bi prist, fə sməl pas di wan ol Kristian təm.
  3. 1000 ia afta dən pwəl Rom, Kristian rilijən bin go bifo. Di problem wit dis aidia na dat i go nid fə get layf bak to di wan dən we dən day fə dən fet lek wan tawzin ia so dən pas.
- Setan in di sial abyss - Setan nə get limit in akshən, dən dən stop am!
- Setan fri fə sməl təm fə ful di neshən dən - Dis nəto təm təm bət na məsej usay Gəd se to di Kristian dən se: 'A bin protəkt una trade ən a go du am tumara bambay, ənisay, ənitəm, agens əni ənimi. Dis na Gəd in garanti fə tumara bambay, jəs lek aw i de na Izikel 38-39.
- Di wan dən we sidəm na tron - Di wan dən we sidəm na tron de rul. Dən na di wan dən we dən bin gi di pawa fə jɔj. Udat dən na dən? Dən na oli wan dən we win, fetful pipul dən, we de alayv ə we dən day. Jizəs bin dən prəmis se di wan dən we win go sheb wit am fə rul di neshən dən (Rəvəleshən 2: 26f; 3: 21; 11: 15-18; 18: 20). Dis na di sem tin wit Daniel 7: 21, 22.

▪ Den sol den we den kot ed fo Jizos in sek - Den wan ya na di wan den we den kil fo den fet we den de mek den sofa. Den get layf bak (den de liv) en den de rul wit Krays. Pikcho di ples usay den bin de fet afta di fet na Reveleshon 19 wit di gron we ful-ɔp wit di bɔdi den we den kil. Di wan den we den kil we na Kristian den we don day fo den fet, get layf bak en jɔyn di oli wan den we de alayv we de na tron fo rul wit Gɔd. Di wan den we den kil no bin lɔs bikɔs wantem wantem den bin get layf bak fo le den no day igen. Dis na di 'fɔs layf bak.' Notis se den pipul ya na jɔs di wan den we don day fo den fet pan di fet we Reveleshon bin tɔk bɔt en nɔto den Kristian den we bin don day ɔlsay na di wɔl. Dis nɔto rial layf we go apin we Jizos kam bak. Na jɔs wan we fo sho se di oli wan den we fetful win en sef.

▪ Di ɔda wan den we don day - na di wan den we day na di vishon fo sav di wayl animal en den de day fo 1000 ia (simbolik wan) nɔmɔ fo get layf bak en pwel den bak. Den bin de liv lɔs. Den na day lɔsa en den go liv bak jɔs fo bi lɔs. Vas 5 de insay braket. Fo get di sens rid v4 don v5b: ('Di Kristian den we den kil fo den fet bin liv en rul wit Krays fo wan tawzin ia. Dis na di fɔs layf we Jizos get layf bak.') Fo se Jizos in enimi den de day fo wan tawzin ia jɔs min se den don win den kpatakata insay den wo agens Krays en di chɔch. I no de tɔk bɔt rial tem.

▪ Di fɔs layf bak - dis na di layf we pipul den we don day fo Jizos get layf bak. Den kɔl am 'fɔs' bikɔs Jɔn go si sekɔn layf bak. Gɔd in savant den en di wayl animal in savant den ol tu day insay di fɔs day bɔt na di gud pipul den nɔmɔ de insay di fɔs layf bak. Di fɔs layf bak na fo layf en rul bɔt di sekɔn layf bak na fo di sekɔn day. Di mesej na dat di wan den we don day insay Krays de sheb di win jɔs lɛk aw

Gɔd in savant den we de alayv de du.

▪ Gɔd in Prist ...de rul 1000 ia - dis no de tɔk bɔt aw long Jizos de rul bɔt aw long di oli wan den go rul. Di pɔynt ya nɔto tem bɔt na fo win ɔltin en fo get blesin. Wetin den bin get bifo den day (kiŋdɔm fo prist den), kontinyu afta den day. Insay layf en insay day, Gɔd in savant den kin win.

▪ Setan lus en ful di neshon den (again) - Setan go kontinyu fo wok na di wɔl fo pwel Gɔd in savant den fet.

▪ Gog en Magog - Den na enibodi yet nɔto enibodi patikyula jɔs lɛk aw den yuz den na Izikel 38, 39. Di mesej na dis na ol tu di ples den: Gɔd se to in pipul den se: 'A don ɔlredi difend una en mek una win insay dis presen kraysis en a go du am bak enitem we yu nid am.' Di emphasis na pan di saiz fo dis nyu fiuja enimi (wetin) en di izi we aw Gɔd go win den bak. Kristian dem, una no wɔri bɔt aw Gɔd want en ebul fo protekt una from eni en ol enimi, naw o tumara bambay! Wan not bɔt di tiori den we bin de bifo di millennial: Ol di tray we den de tray fo mek wan big big ami we et Gɔd na wɔl usay Setan no de du sɔntin en na Gɔd in savant den nɔmɔ de liv, na fo fel (especially if yu biliv se i no pɔsibul fo le pɔsin tɔn in bak pan Gɔd).

▪ Di debul we den trowe insay di lek we get faya - Di lek we get faya de sho se den don win am ol. Nɔbodi no de kam bak afta den don trowe am na di lek we get faya. Dis nɔto bɔt pɔnishment we go de sote go bɔt fo win Gɔd in pipul den en fo win Gɔd in enimi den.

- Gret wayt tron - nōto di rial jōgment de bifo we ol man fō apia wan de. Dis na jōs lēk Daniel 7: 9-12 usay dēn jōj Rom (di nōm̄ba 4 kījōm̄).
- Sekōn layf bak - di wan dēn we de wōship di wayl animal get layf bak. Gōd in savant dēn nōto bikōs dēn bin rayz 1000 ia bifo (insay di vishōn).

In dis vishōn di dēbul dōn tay 1000 ia fō sho aw dēn bin win am ɔltogeda insay in wō agens di chōch we i yuz Rom. I lōs smōl bikōs afta Rom ɔda tray dēn go de en dēn go mit di sem tin. Viktri de sho bay di vishōn fō di oli wan dēn (di wan dēn we de alayv en di wan dēn we dōn get layf bak) we de rul en jōj insay pafekt [komplít] win. Dis chapta se Krays en In chōch win komplít wan en win ɔltin fō Setan en di chōch we de mek di Roman Empaya sōfa. Revēleshōn 20 eksplen frōm Di Revēleshōn fō Jōn Di Apōsul, Joe McKinney, TheBibleWay Online

Chapta 4

Mēj en Divishōn

Mēj ɔf di Ston en Kampōl muvmēnt

Di Kampōl muvmēnt bin get wan ‘sistematik en reshōnal rikostrokshōn’ fō di fōs chōch , difrēn frōm di Ston muvmēnt we bin get radikal fridōm en nō get

dogma si fō mek di fōstēm chōch kam bak as rod fō mek Kristian fridōm.[3]:10 En, dēn ol tu bin biliv se wanwōd bitwin Kristian dēn 8 kin bi achieved by using apostolic

Christianity as a model.[3]:108 Di komitment we ol tu di muvmēnt dēn bin get fō mek di fōs chōch kam bak en fō mek Kristian dēn get wanwōd bin inof fō mek bōku pipul dēn get wanwōd bitwin di tu muvmēnt dēn.[8]:8, 9 en [.wikipedia.org/wiki/Restoration_Movement](https://en.wikipedia.org/wiki/Restoration_Movement)

Notis: Bikōs dēn ol tu biliv pan chōch ɔtonomi, wetin na bin di rizin fō mek dēn jōyn?

'Raccoon John' Smith (1784-1868)

Di tu grup dēn bin jōyn an na High Street Meeting House, Lexington, Kentucky wit wan an-shej bitwin Barton W. Stone en 'Raccoon' John Smith, Satide, Disēmba 31, 1831.[9]:116-120 Dēn bin dōn pik Smit, bay di wan dēn we bin de de, fō tōk fō di wan dēn we bin de fala di Kampōl famili.[9]:116

Dēn bin pik tu ripōtmēnt fō di wan dēn we geda fō kēr di nyus bōt di union to ol di chōch dēn: Jōn Rojēs, fō di Kristian dēn en 'Rakōn' Jōn Smit fō di wan dēn we de rifōm. Pan ol we sōm problem dēn bin de, di wanwōd bin kōmot fayn.[1]:153-154 Bōku pipul dēn bin biliv se di yunion bin get big prōmis fō di fiuja sakrifays fō di kōmbayn muvmēnt, en dēn bin grit di nyus wit zil.[8]:9

Wit di wanwōd, na de di chalenj fō wetin fō kōl di nyu muvmēnt. I klia se fō fēn nem we de na di Baybul, we nō get wan sekshōn, bin impōtant. Stone bin want fō kōntinyu fō yuz di nem ‘Kristian dēn.’ Alēgzanda Kampōl bin insist pan ‘Disaypul dēn fō Krays’. Dis bin mek dēn yuz ol tu di nem dēn.[1]:27-28

Frōm di biginin fō di muvment, di fri ekshēnɔf aydia bitwin di pipul dēn na di jōnal dēn we in lida dēn bin de pablish. Alezanda Kampol bin rayt wan buk we dēn kōl The Christian Baptist en The Millennial Harbinger. Stone bin pul di Kristian Mesenja.[12]:208. Fō sho respēkt, dēn tu man ya bin de rayt ɔltēm bōt di tin dēn we ɔda pipul dēn we dēn pozishōn difren frōm dēn yon, bin de du.

We Stone en Alexander Campbell in rifōma dēn (we dēn kin kōl bak disaypul en Kristian Baptist dēn) bin jōyn insay 1832, na smōl pipul dēn nōmō we kōmōt na di Smit/Jones en O'Kelly muvment dēn bin tek pat. Di Apalachian mawnten dēm we bin get

kam insay kōntakt wit di ston muvment.[6]:190 Di Istan mēmba dēm bin get sōm ki Difrens wit di Ston en Kampol Grup: wan empešment pan kōnvenshōn ɛkspiriens, kwata-kwata ɔbsavayshōn fō kōmyuniōn, en nō-trinitarianism.[6]:190 Di wan dēn we nō bin jōyn wit Kampol bin jōyn wit di Kongrigeshōnal Chōch dēn insay 1931 fō mek di Kongrigeshōnal

Kristian chōch dēn. 6]:191 Insay 1957, di Kongrigeshōn Kristian Chōch bin jōyn wit di Ivanjelikal en Reform Chōch fō bi chōch fō bi . Di Yunayted Chōch ɔf Krays.[6]:191 en.wikipedia.org/wiki/Restoration_Movement

Strains of War, Societies en Singing/Curch Myuzik

Once di Pioneer Preachers of the Restoration Movement, lēk ston en di kampbel, bin get Fōmulayt di bēsis prinsipul dēm fō di muvment, dēn bigin fō prich wit wan tēnk we de stimul di chōch to wan tēm we di fenomenal . gro. Di estimat dēm bitwin di disaypul dēm sēf bin put dēn nōmba na 100,000 insay 1836 en na 200,000 ɔ ivin 300,000 insay 1850. Frōm di sēns we dēn bin get insay 1850, di disaypul dēn na bin di nōmba 4 big rilijōn bōdi na di neshōn. Di sēns we dēn bin get insay 1870 bin put am na di nōmba fayv ples. Di zil wok dēm we di payōnia pricha dēm bin de du, en bak di fridōm frōm dinomineshōnal shakl dēm we di restōreshōn de gi to fridōm-lōv

Amērikan dēm, bin pawa dis tēm fō go bifo kwik kwik wan. Bōt, disruptiv inflōens bin de pan di ɔrayzin, en dēn bin de trētin fō ambōg, ɔ ivin undo, ɔl dis progres. I. Di Sivil Wō

Di Sivil Wō bin rili ambōg di Amērikan rilijōn sēns. Sōm chōch dēn bin sheb en ɔda wan dēn bin so pwel at dat dēn nō bin ebul fō mit igen. Di ol neshōn inklud bōku brōda dēn bin so kech pan wō fīva dat smōl rum bin lēf na dēn at fō spiritual kōnsyusōn. Yōn man dēn na di chōch bin go fō jōyn di rank dēn fō di blu en di grey, en nōto sōm pan dēn day na fet. Sōm pricha dēn bin vēks pan Brōda dēn we bin de tek an pan dēnsef, en ɔda wan dēn bin de fōget dēn kōl en dēn nō bin de tōk bōt dēn brōda dēn na di say we dēn de agens, dēnsef bin de pul di sōd. Wan pricha en kōleji president we nem Jems A. Garfield bin kam fō no fō in maynd, dēn bin promot am to di rank fō Brigadi-Jeneral, en leta i bi di twēti president fō Amērika.

Dēn bin brij tu kwēstyōn dēn to di Kristian dēn atēnshōn bay di Sivil Wō ɔ in kwēstyōn dēn. Wan pan dēn na bin di kwēstyōn we dēn bin de aks slev dēn. Yu tink se wan Kristian skripchō go get slev dēn? If na so i bi, aw dēn bin nid am fō trit dēn? Pan ɔl we pipul dēn we bin de du bad bad tin dēn bin de na ɔl tu di say dēn na di kwēstyōn, i tan lēk se bōku pan di pricha dēn nō bin de tink bōt ənitin en dēn bin de ənkōrej Kristian dēn na di nōt en sawt nō

fō alaw dis fō bi sōntin we de mek pipul dēn nō gēt wanwōd. ... Di we aw Brōda dēn bin de tink bin tan lēk se slev wok na pōlitiks, pas fō get gud abit dēn, en fō aks kwēstyōn. Di Baybul nō bin tōk klia wan se na slev wok bōt i bin de kontrol am (Lev. 25: 39-46; I Kōr. 7: 17-24; Efī. 6:59; Filimōn). Bōku pan di brōda dēn, pan ol we dēn bin want fō mek dēn nō gēt wanwōd pan rilijōn en wō bōt dis tin, sōntem dēn bin op se dēn go dōn mek dēn ker slev wok go na wan say we pis en we di lō se.

Di ɔda kwēstyōn fō atrak Kristian in kōnsyusōn na di Kristian in patisipeshon pan bōdi wō. Agen, di pricha dēn we bin rili de wit ol dēn at en we bin get pawa bin de agens di we aw Brōda dēn bin de involv pan wō en dēn bin prōmis fō mek brōda dēn nō put an pan di wō, pan ol we i tan lēk se dēn beg dēn dōn fōdōm pan dēf yes fō di mō pat.

Il we dēn mek. Di mishōnari sosayti

since mōs kōngrigesōn dēn di tem we dēn bin de du di restōreshōn muvment bin fōm dēnsef insay intakōngrigesōnal asosieshōn dēn we sōm kayn, di kwēshōn bōt 'kōpareshōn' nō tu te, dēn bin rayz bitwin di brōda dēn. Pan ol we di wan dēn we bin de na Stone in fōl bin de luk wit saspek pan dēn kayn ɔganayzeshōn dēn de, di wan dēn we Kamel bin de fala bin tan lēk se dēn tink se sōm kayn ekstra-kōngrigesōnal kōpreshōn ɔ ɔganayzeshōn bin rili impotant fō mek di kōz go bifo. So, Brōda dēn bin bigin fō mit fōs na infōmal, distrikt gēda dēn. Bōt as tem de go bay dēn 'kōpareshōn mitin' ya de go ɔp pan fōmaliti en skel. Distrikt mitin dēn bin bi stet mitin, en di stet mitin dēn bin bi nashōnal mitin. Fōs, dēn bin de fet fō dēn kayn mitin dēn de bikōs dēn bin jōs want fō enkōrej, fō no, en fō mek di brōda dēn get wanwōd, en fō mek pipul dēn prich di gud nyuz. Alegzanda Kampōl bin rayt bōku tin fō difend big ɔganayzeshōn bitwin lokal chōch dēn. Brōda dēn bin dōn mit na Sinsineti, Oayo insay 1849 en dēn bin mek di Amerikan Kristian Mishōnari Sōsayti. Alegzanda Kampōl bin get kōnsyus se fō ol kōnvēnshōn dēn go lid di muvment fō go insay divayz dinomineshōnalism. I nō bin atēnd di gēda.[12]:245 Bōt dēn bin pik am fō bi in fōs presidēnt. As soon as dem fōm di sosayti opozishon to am bigin fo mount. We di Sivil Wō bin ambōg fō sōm tem, dis ɔposishōn bin kōntinyu fō go ɔp te di kōflikte we bin de apin to di sosayti smōl smōl insay wan opin brich fō feloship bitwin di advatayz en di enimi dēn insay di las pat pan di nayntin senti.

Di bays dēm fō ɔbjēshōn to di mishōnari sosayti dōn difrēn, bōt di wan dēn we dēn no mō bōt kin sōmariz lēk dis:

- Nō skripchō nō de fō am
- I nō nid fō du am, bikōs di Chōch naf fō du di spiritual wok . Dat nid fō du • I de supplant di chōch, en
- i de agens di indipendēns en ɔtonomi fō di lokal chōch dēn.

iii. Instrumental Music

about di taim we di American Christian Missionary Society get go ontaw di kweshon of instrumental myusik fo di woship of di chōch dem kom. I nō tu te bifo di Sivil Wō Di Chōch na Midway, Kentaki bin bi di fōs chōch we dēn rayt bōt fō introduks instrōment myuzik insay wōship (dēn se na fō ɔp dēn bad bad siŋ). Praktikal evri chōch and pricha of influens, inklud Campbell imsef, bin tinap wan fo dia opozishon to instrumental myusik fo woship. Bōt afta di Sivil Wō Chōch dēn bigin fō yuz di inschrument mō en mō en di fet we dēn bin de fet am bin jōyn wit di bōku bōku pipul dēn we bin de vēks mō en mō. Di objēshōn to instrōment myuzik insay wōship dōn rili bi:

- Na wan we dēn no gri fō ad to di siŋ we di Nyu Testament de dayrēkt (Efī. 5:19; Kol 3: 16)

bible.ca/history/Eubanks/Historyeubanks-42.htm

Na den sem objeshon ya valid tide fo di organayzeshon o aktiviti den we de doj ya?

- Disasta Rilif ɔ Globel Sameritan
  - Hiling Hands Internashonal
  - Wol Kristian Brodkas
  - Gospel Brodkas Netwɔk
  - Inna Siti Ministri
  - Ristɔreshon Redio
  - Wan Kɔngrigeshon we de ɔvasayz bɔku kɔngrigeshon dən mishon wok
  - sin along wit dip filin fɔ respekt en Prez to God wit rilijon myuzik, “gospel myuzik” na redio, CD ɔ myuzik grup usay ɔl di midia de yuz myuzik Instrument dən.
  - Bɔku sinj lida ɔ prez tim.

Səm Tichin dəm fə di Restərəshən (Ston – Kampol Muvment) Dən tu muvment ya bin sheb səm imortant biliv dəm.

a. Dən bin biliv se di Baybul na Gəd in wəd we dən mek fə Gəd ən di men tin we get pawa na di pəsin we biliv di layf.

b. D n bin biliv se di m del  n di we aw di ch ch layf de na di Nyu Testament bin min f  sho G d in plan f  di ch ch tru di t m d n we d n ol.

c. Dən bin biliv se Gəd bin want in pipul dən, di chöch nəto jəs wan asembly ɔ kəngrigeshən, fə get wanwəd, cu sheb. Agreement bət di important tin dən we de insay di Nyu Testament fet kin mek di wanwəd we Gəd bin want fə in chöch, get.

Afta Campbell in day, fôl layn dën bigin fô fom insay di muvment. Di probleem no bin de wit di fawndeshon prinsipul dën bôt na wit dën aplikeshon. ɔlman bin gri pan di prinsipul fô wanwôd arawnd Nyu Testament importants, bôt nôto ɔlman bin gri pan wetin dën important tin dën de ɔ aw fô no wetin dën fô tek as important tin.

Tu pray mari skul dem fō intaprites hōn bin fōm dēn batel layn dem bōt di kweshōn bōt instrōment myuzik insay wōship. Di grup we bin kam fō bi di no-instrument chōch dēn fō Krays bin tek wan pozishōn we nō gri fō mek dēn “inova” fō wōship we dēn nō bin de kōmand speshal wan insay di Nyu Testament. Bikōs dēn nō bin get wan Nyu Testament kōmand fō yuz inschrument dēn fō wōship, dēn bin agyu fō di lō we se dēn nō fō du wetin dēn want. Di əda intaprites hōn pozishōn na bin se bikōs nōto wan patikyula kōmand nō bin de we nō bin de alaw fō yuz

myuzik inschrumen̄t den i bin alaw. Rif to thebiblewayonline.com Study Bible Fōti ia afta Campbell in day, di split bin ɔfishal wan no ən di nō-instrument chōch dēn we wi bin no as wan səpret grup.

Sadly, di divishōn dēm fō dis yuniti muvment no bin dōn wit dis divishōn. Di Kristian chōch muvment bin get ɔda tin we de simmer jōs dōj di wata na di kwēstyōn bōt baptizim. Wan pan di gladi gladi we dēn bin get fō mek di fōstēm Kampōl/Stōn muvment kam bak na we dēn bin de mek di baptayz bak bay we dēn bin de put dēn insay di chōch. Infant baptizim bay sprinkling na bin wan virtually universal praktis bitwin di histrikal Yuropian chōch dēm we dēn ripresent na di American Frontier. As dēn tōn to di Nyu Tēstament fō gayd, di wan dēn we bin de chenj di rifōm bin kam fō no di we aw dēn bin de baptayz na di Nyu Tēstament Chōch, i bin lef smōl fō le dēn put ɔl di tin dēn we dēn bin de yuz fō mek di chōch, nōto fō sprinkul. Dēn bin disayd mō se di wangren pōsin we dēn go gri fō tek fō baptayz na pōsin we get bōku ej fō pik baptizim fō insef.

Again, di muvment bin nia fō unanimi pan di kōr ishu. Di kwēstyōn we bin de sheb pipul dēn na aw fō tek di wan dēn we bin de si densef as Kristian bōt we dēn no bin de tink. Na wan say, di wan dēn we bin biliv se di chōch mēmbaship en di ashurans fō sev, dēn fō jōs gi di wan dēn we bin de insay di skul. Na di ɔda say, di wan dēn we bin de tek big pipul dēn we bin de insay di imēshōn na di ideal bōt dēn bin no di tru tru Kristian fet pan di wan dēn we baptayz bay ɔda we dēn na ɔda tradishōn dēn. Di rial kwēstyōn na feloship en aw Gōd want am fō praktis.

In di let 1920's dis isyu kam to wan ed insay wan sirōs ɔgly fet ɔva kōpōreshōn pan di mishōn fil bitwin Campbell/stone mishōnari en di wan dēn we de pan tradishōn we de baptayz bebi dēn. Wan sayd bin want fō dimand se Campbell/stone mishōnari dēn kōnfus əni kōpōreshōn di mishōn fil to dinomineshōn dēn we bin de praktis imēshōn. ɔda wan dēn bin si se dēn nid fō wok wit ɔda pipul dēn ileksef dēn baptayz tioloji. Rif to thebiblewayonline.com - Baptism

Di streh bin so tranga dat ɔda split bin apin. Bōku bōku kōngrigeshōn dēn bin lef di muvment en mek dēn yon grup we no get difrēn difrēn rilijōn dēn we bin de rawnd di Nōt Amerika Kristian Kōnvenshōn. Dis grup bin get di wan dēn we bin fēn baptizim bay we dēn bin de imēshōn fō bi wan absolyut ishu. Di wan dēn we bin de na di ol intanashōnal kōnvenshōn fō Kristian chōch dēn bin de tend fō bi di wan dēn we bin opin mō fō gri fō tek di wan dēn we no bin de tink se dēn na Kristian dēn insay dēn yon rayt. Di split dōn de go bifō smōl smōl fō lek 70 ia so.

Insay di las dez, yet wan ɔda divishōn dōn bigin fō apin. Frōm 1985 disaypul rinuel dōn de chalenj di tiolojikal libaralizm we dōn gro ɔp na di Kristian Chōch (di disaypul dēn fō Krays) dinomineshōn we bin fōm insay 1968 aut ɔf di Ol Intanashōnal Kōnvenshōn fō Kristian Chōch dēn. Disipul Rinyu bin bigin wit wan kōmitmēnt fō wok insay di dinomineshōn fō chenj ən fō ridyus di spiritual tin dēn. I sōri fō no se, as tēm de go i bin kam klia se di dinomineshōn bin klos to chenj ɔ chalenj ɔltogeda, ən di disaypul rinuel bin de fōm disaypul əritij feloship as gēda pōynt fō di wan dēn we lef di dinomineshōn ən fō di ivanjelikal dēn we bin stil de na di dinomineshōn.

though nobodi bin wan si divishon, divishon de tek ples slo slo. Fō di fōs tēm, divishon de pe atēnshōn pan di fawndeshōn prinsipul dēn fō di muvment, nōto jōs di wok aut pan di ditil dēn.

Di disaypul dēm fō Krays dōn lef dēn biliv pan di inspekshōn ən rilaybiliti fō di Baybul, dēn no gri se wan kōnsistēns Nyu Tēstament fet de we wi kin kam bak to, ən trade di aidia fō wanwōd rawnd di baybul impotants fō wanwōd bay we wi de tōk bōt bitwin dinomineshōn bōdi dēm. discipleHeritage.org/downloads/10.pdf

Restɔrashon Taymlayn

John Lök 1632 - 1704

John Wesli 1703 – 1791

Jems O'Kelly 1732 – 1826

eaben 772 we dən bin rayt. – 1844

Thomas Campbell 1763 – 1854

Alexander Campbell 1788 – 1866

Walter Scott 1796 – 1861

“Rakoon” John Smith 1784 – 1868

, Kwestyon aw bəku pipul dən difren . Tichin en prɔsis dən we dən dən put insay bəku bəku asosieshən dən na dən biliv ɔl na di Chəch fə di Baybul. Dən bin tink se God want wanwəd so wetin mek əlman nə go ebul fə jəs tən to di Baybul en di Baybul nəmə fə fen God in instrəkshən to mətalman. Infakt, i tan lək se dis na di minin fə di parebul bət di pəsin we de mən di plant na Lyuk 8. We dən go bak to di wəd en plant am na gud en ənes at, i nə get di kontrol we man dən get en, dən biliv en tichin dən, i go mek pəsin obe Pipul, Kristian, di Chəch Jizəs bin establish.

Di at fə di restɔrashon muvment na fə mek di wan dən we biliv get wanwəd:

- a. stop fə yuz govmənt fə mek dən du wetin dən se
- B. Yuz skripchə nəmə. Rijekt ɔl mətalman kried en dogma
- c. Obtain and retain love of God and man

During dis muvment, difren lida dem offa dia andastandin of di rikwaym dem fo biliva dem fo Krays to bi wan in am.

Lök

- A. rijek di rayt fə chəch tru govmənt fə mek en mek dən du wetin di stet rilijən se
- b. Di Baybul de gi wan sət fə iməptant tin dən we ɔl di wan dən we get sens kin gri pan: i. Di Məsayaship fə Jizəs
- ii. Jizəs in dairekt komand dən

C. Nonessentials pan we Kristian dən nō gri fō fos pan əda pipul dən wesley

a. Gri fō nō gri pan di nō-essential doktrin

b. Sez fōt en agyu bōt di nō-essential dem separet Baptist

a. Rijekt ol di biliv dən en yuz di Baybul nōmō as di pafekt lō bōt we nō nid fō komplit agrimēnt pan paten
b. Avoyd presis ditel as i de lid to ligal en divishon

landmark Baptist

a. Di Baybul na presis blueprint we nō get eni devieshon we dən alaw

b. Devieshon from blueprint de kip wan from tru chōch

o'kelly/haggard

a. Krays na di onli edman fō di chōch

b. Di nem Christian na di onli akseptabl nem

c. Di baibul na di onli rule of faith

d. Kristian karakta na di onli test fō chōch feloship

e. Di rayt fō jōj posin in yon we na di ɔnō we ɔlman get.

Barton Stone

a. Kongrigeshōnal Government

B. Ristor di layf stayl fō di fōs chōch we oli en rayt liv pas o ova fōm en strōkchō

c. Fridōm insay Krays important pas di empeshment fō wan patikyula prōsis [as ritual].

Kampbell

A. apruv precedent ad to kor /essential biliv.

b. Di Baybul na buk we get tru tin dən (nōto opinion, tiori, abstrakt trut, o wōd dən we dən tōk), en dən fō mek en difayn wan rayshōnal fet en difayn am pan dən tru tin ya.

c. Kongrigeshōnal ɔtonomi

d. wan plēnti elda dən na eni kongrigeshōn

e. Wik Kōmyunion en

f. Immersion of biliva fō di remishōn fō sin

g. Na so di Masta se,

Kongrigeshōnalis

a. Pipul dən bin nid kōnvōshōn ekspiriens

Dur dis long tem, den bin difren pan boku we den som we den no bin want fo kot di tayt we den bin de tich en du tin den we don pas yet, den bin no se den "choch" we de naw no bin tan lek di choch we den rid bot na den Baybul.

Boku if noto boku pan den rifoma en restorashonalis ya bin get wan tin we komon den bin want fo eni wan pan di rifom, rista o go bak na di Choch of di Baybul en fo get wanwod wit ol di oda biliva den en fo bi Kristian nom.

Yu bin get wanwod fo som tem, bot difren en polarizing opinion den bin komot:

- Di Baybul na blueprint, konstitushon o paten usay komplit agiment pan di ditil den no nid. Fo di wan den we de insay Krays we de liv rayt wit motalman en bifo God bin important pas fo fala fo mek, strokho en ondastand di rayt we.
- Di Baybul na wan presis blueprint we den fo fala without devieshon. Di wan den we de komot bien di lida den intapriteshon fo di presis blueprint no fo bi feloshipped. So, na kontinyu we de difayn di presis we di blueprint de we de mek den no gri en mek den separate mo.

Fo kontinyu fo get wanwod en insay feloship, isyu den fo pre fo solv:

- a. Udat de disayd di digri we posin ondastand di rayt we posin fo get fo de na feloship - God o motalman?
- b. Yu tink se di we aw posin de eksplen som tichin den we noto Gospel de sho aw oda posin go get padi biznes wit God o oda Kristian?
- c. Yu tink se posin go ebul fo de wit God bot noto wit oda pipul den insay Krays?
- d. If di Baybul no tok natin bot sotin we da sayl de, yu nid sotin o i no de alaw am fo du dat? Semweso, we di Baybul tok bot sotin we i no nid fo du o we no de protekt oda tin.
- e. Di tin den we di choch papa den, di wan den we de chenj chenj, di wan den we de mek di choch, o di wan den we rayt tide no go ebul fo bi kondishon fo mek motalman get padi biznes wit God o in pikin den.

Ivin afta den don ajest som sakrifays, i no bin long, lek den gret gret grarpa den afta 100 AD, se den bigin fo drif en aksept tichin den we bin de trade en mek nyu biliv o riestablish ol wan den.

Konklushon

I tan lek se wan komon tred de ron olsay na di istri. Eni jenereshon de pul di tin den we den biliv en tink bot di jenereshon we don pas. Lida en o rayta den de rikod den konklushon we di neks jenereshon de dron pan. Som den kin aksept oda wan den we no gri fo tek den sotem bikos of di ondastandin en konsept den we den bin don ondastand bifo tem. Dis proses na absolutli nid na di wot fo di tin den we den no no lek mersin, kompyuta, kemistri, fizik en mats usay noto en den no eva bi wan rivyu standad. So, eni wan pan di tin den we den sabi na bildin blok.

Dis stödi dön sho se man en lida dën na dën jenreshon kin aksept di opinion dem fo "ian man dem" we bin de trade pas fo abop pan wan gud stödi böt di wod dem from God. Wach.

1. Jastin Matir na bin Sokratis en Pleto in disaypul en i no bin tan lek se i bin dön pripia insef fayn fayn wan we i kam pan di Skripchö dën.
2. Irenaeus of Lyons bin de abop pan di Shepad of Emas as skripchö.
3. Origen bin korekt di septuagint from di no we i no böt Ibru. Böt in stoik, nio-Paytagorian, en Platonic biliv dën bin mek in rizin dën no boku.
4. Ambrose in tioloji bin rili inflows bay di wan we Origen bin get.
5. Ogostin bin admaya Sisero en i bin put am o p o da pipul dën we bin de rayt trade trade en i bin kip in tu sistem dën we get fo du wit di sol en bodi biliv.
6. Wycliffe bin abop pan Jerome in Latin Vulgate we no fayn fo translet di Baybul to English, en son tem na o wetin bin de fo am.
7. Dën bin tich Luther fo sopravz en fo test oltin böt dën stil gri fo tek boku pan di "choch papa dën" tichin dën.
8. Boku tem, Jon Kalvin bin de kot di tin dën we Ogostin en Ambroz bin tich.
9. Di tin dën we Jon Lök bin tich bin afekt Toma en Alegzanda Kampol.

Dën bin de mek di wan dën we biliv pan Krays sofa bikos dën no gri fo dinay Krays en gri fo tek oda gospel o fo gri wit som oda rilijon tichin dën, lek; a) Judaizm, b) Pegan o Emparac worship we dën bin de onda di Imperial Rom, c) Katolik dën di tem en afta di midul o dak tem o d) Katolik en Protestantizm insay di Rifomeshon en Ristreshon tem dën.

Bay we yu abop pan di tin dën we God dön sho we wi komot from God, i kin get mo akchual no en ondastandin böt wetin God want.

Insay ondred ia tru di sofa we dën de mek dën sofa, boku pan dën dön tray fo go bak to God we dën de yuz di Baybul nomo. Di las 200 ia o so dön si boku difrens pan opinion o intapriteshon we we dën put am pan di sem standin we sho trut dön mek nyu rilijon ɔganayzeshon dën. Wan nid fo no if dën na pat pan di problem bay we dën aks densenf se "A dön sel di Skripchö dën fo densenf fo no wetin i se fo rich mi konklushon dën? O, a dön fen di Baybul fo si if den kin fen en eksplen mi 'Biblical Doctrine' fo mek a gri wit wetin a biliv en wetin a dön tok."

Di wan dën we de kam bien na wan list fo som rilitiv tichin dën we dën jos dön biliv en mek wan test fo feloship.

Dën dön rijekt boku pan dën o o pat pan dën. • SMOL TCK: Dën fo koba di "imblems" we di Masta in it fo it.

- Di bred we dən yuz na di Masta in it fə mek wit wit flawa, brok afta prea ən bifo dən sheb am to di məmba dən fə tek pat.
- Di kɔp, frut fə di vayn, fə bi wayn we dən dən fəment.
- Na wan kɔp nɔmɔ dən kin yuz nɔto wan wan kɔp.
- Baybul klas dən de sheb di choch, so dən nɔ go ebul fə praktis.
- Fə sin as wɔship to Gəd nɔ fə get myuzik inschrument o insay wanwɔd bət chant.
- Uman dən fə get dən ed kɔba wit sɔntin ɔda pas dən ia we dən gəda.
- Uman dən nɔ kin ebul fə kɔt o trim dən ia.
- Kɔngrigeshɔn dən fə Kristian dən nɔ go ebul fə get bildin dən.
- Dən nɔ go ebul fə it it insay di “choch bildin.”
- Fə get jim, famili layf senta, ən kamp na sin.
- Kristian dən nɔ kin ebul fə tek pat pan Krismas.
- Mixed swimming nɔ kin telə bikɔs na sinful.
- Dans of eni kain na sinful.
- Fə tek pat pan gɔvment, ivin fə vot na sin.
- Fə sav na di ami na sin.
- Di mɔni we dən kin gi to skul ən kɔleji dən we get fə du wit choch, na sin.
- Yuz əni ɔda buk we nɔto di Baybul nɔ rayt.
- Di nem fə di choch fə bi “_____” we nɔ get əni say.
- Fə drink əni rɔm we pɔsin de drink na sin.
- Yuz tabak fə əni kayn na sin.
- Mared bitwin rays nɔto baybul.
- Di Baybul se Kristian dən nɔ fə get slev dən.
- Choch dən nɔ go ebul fə wok togeda pan əni wok we dən de du.
- Kɔngrigeshɔn nɔ go ebul fə yuz pricha ɔltem.
- Bɔku sin lida dən na wan tem na ənjɔymənt ən na datmek sin.

Bɔku pipul dən we bin de wɔship Gəd wit ɔl dən at, we bin de trade ən we bin de naw, biliv se dən intapriteshɔn dən na bin di rayt wil fə Gəd. Bət pan ɔl dat, dən dən rijekt bɔku pan dən ɔl o sɔm pat pan dən we dən de stɔdi mo. Wetin bin chenj? Na di Baybul o di we aw mɔtalman de eksplen am? Wi sabi ɔl di trut naw? Yu tink se wetin wi so tranga wan as kondishɔn fə feloship wit Gəd, dən go pruv se i nɔ rayt insay jənəreshɔn dən we de kam? Di tin dən we wi biliv so dən bi di las wan we wi nɔ go ebul fə lan?

Di gospel o gospel fə Krays na:

a. Gōd, as Jizōs we kōmōt Nazarēt, na bin mōtalman bōt i nō bin gēt sin, i bin de gi
in bōdi bōdi to Gōd as di blōd sakrifays, sin-ōfrin, fō pul sin.

b. Di bērin we dēn bēr en di wan dēn we bin kam afta am afta dat na bin day we day bin win.

c. In asenshōn bak to in fōs ples wit Gōd, di Papa.

Di wan dēn we put dēn trōst pan am bay we dēn bēr am na in day, dēn dōn gi am layf bak as nyu spiritual
bi. Dēn de gro to di sem, imej, en di kayn we aw Gōd tan bay we dēn de liv (fō waka insay) di tichin dēn
(doctrines) fō Krays en in apōsul dēn nōmō en dēn de insay feloship wit Gōd en ɔl di ɔda wan dēn insay Krays ivin
if dēn gēt sōm difren ɔndastandin bōt sōm tichin ɔda pas di gospel.

Wi fō diligently stōdi skripchō, aksept in trut en rēdi fō fala am ənisay we i de kēr wi go.

Chapta 7 Sōma Sōm tichin en prōsis fō rifōma dēn

wycliffe

a. Krays na di edman fō di chōch

b. Di lida dēn na di chōch fō bi man dēn we gēt gud abit dēn – nōto fō bay pozishōn

c. Di Baybul na di wan nōmō we gēt pawa fō mōtalman – nōto di Katolik Chōch

d. Na tu ɔda ɔda chōch lida dēn nōmō – ɛlda en dikon

luther

e. Baybul nōmō na di las pawa fō wan Kristian

Restɔrayshōn

bōt di tōn we di 18t sentinari, sōm rilijōn lida dēn we nō gēt ənitin fō du wit dēnsef bigin fō aks kwēstyōn bōt aw
bōku difren tichin en prōsis dēn we dēn dōn put insay bōku bōku asosieshōn dēn na dēn biliv ɔl na di Chōch . na di
Baybul. Dēn bin tink se Gōd want wanwōd so wetin mek ɔlman nō go ebul fō jōs tōn to di Baybul en di Baybul
nōmō fō fen Gōd in instrōkshōn to mōtalman. Infakt, i tan lēk se dis na di minin fō di parebul bōt di pōsin we de
mēn di plant na Lyuk 8. We dēn go bak to di wōd en plant am na gud en ɔnes at, i nō gēt di kontrol we man dēn
gēt en, dēn biliv en tichin dēn, i go mek pōsin obe Pipul, Kristian, di Chōch Jizōs bin establish.

Di at fō di restɔrayshōn muvment na fō mek di wan dēn we biliv gēt wanwōd:

a. stop fō yuz gōvmēnt fō mek dēn du wetin dēn se

B. Yuz skripchō nōmō. Rijekt ɔl mōtalman kried en dogma

c. Obtain and retain love of God and man

During dis muvment, difren lida dem offa dia andastandin of di rikwaym dem fo biliva dem fo Krays to bi wan in am.

Lok

- A. rijek di rayt fo choch tru govmənt fo mek en mek dən du wetin di stet rilijon se
- b. Di Baybul de gi wan set fo important tin dən we ol di wan dən we get sens kin gri pan: i. Di Mesayaship fo Jizos
- ii. Jizos in dairekt kommand dən

C. Nonessentials pan we Kristian dən no gri fo fos pan oda pipul dən wesley

- a. Gri fo no gri pan di no-essential doktrin
- b. Sez fo fōt en agyu bōt di non-essential dem separat Baptist
- a. Rijekt ol di biliv dən en yuz di Baybul nomo as di pafekt lo bot we no nid fo komplit agrimənt pan paten
- b. Avoyd presis ditel as i de lid to ligal en divishon

landmark Baptist

- a. Di Baybul na presis blueprint we no get eni devieshon we dən alaw
- b. Devieshon from blueprint de kip wan from tru choch
o'kelly/haggard
- a. Krays na di onli edman fo di choch
- b. Di nem Christian na di onli akseptabl nem
- c. Di baibul na di onli rule of faith
- d. Kristian karakta na di onli test fo choch feloship
- e. Di rayt fo jōj posin in yon we na di ova we olman get.

Barton Stone

- a. Kongrigeshon Gōvment
- B. Ristor layf stayl fo di fostem choch we oli en rayt liv pas o ova from en strokho
- c. Fridom insay Krays important pas fo pe atenshōn pan wan patikyula prōsis [as ritual].

Kampbell

- A. apruv precedent ad to kor /essential biliv.
- b. Baybul Wan buk we get tru tin dən (nōto opinion, tiori, abstrakt trut o wōd difinishon) en wan rayshon fet bin fo formulayt en difayn pan dən tru tin ya.
- c. Kongrigeshon ctonomi
- d. wan plenti elda dən na eni kongrigeshon

e. Wik Komyunion en

f. Immersion of biliva fo di remishon fo sin

g. Na so di Masta se,

Kongrigeshonalis

a. Pipul den bin nid konvoshon ekspiriens

Dur dis long tem, den bin difren pan boku we den som we den no bin want fo kot di tayt we den bin de tich en du tin den we den pas yet, den bin no se den "choch" we de naw no bin tan lek di choch we den rid bot na den Baybul.

Boku if noto boku pan den rifoma en restorashonalis ya bin get wan tin we komon den bin want fo eni wan pan di rifom, rista o go bak na di Choch of di Baybul en fo get wanwod wit ol di oda biliva den en fo bi Kristian nomo.

Yu bin get wanwod fo som tem, bot difren en polarizing opinion den bin komot:

- Di Baybul na blueprint, konstitushon, o paten usay den no nid komplit agriment bot di ditil den. Fo di wan den we de insay Krays we de liv rayt wit motalman en bifo God bin important pas fo fala fo mek, strokho, en fo ondastand di rayt we.
- Di Baybul na wan presis blueprint we den fo fala without devieshon. Di wan den we de komot bien di lida den intapriteshon fo di presis blueprint no fo bi feloshipped. So, na kontinyu we de difayn di presis we di blueprint de we de mek den no gri en mek den separate mo.

Fo kontinyu fo get wanwod en insay feloship, isyu den fo pre fo solv:

a. Udat de disayd di digri we posin ondastand di rayt we posin fo get fo de na feloship - God o motalman?

b. Yu tink se posin in intapriteshon pan som no-gospel tichin de sho aw oda posin go get padi biznes wit God o oda Kristian?

c. Yu tink se posin go ebull fo de wit God bot noto wit oda pipul den insay Krays?

d. If di Baybul no tok natin bot sontin we da sayl de, yu nid sontin o i no de alaw am fo du dat? Semweso, we di Baybul tok bot sontin we i no nid fo du o we no de alaw oda tin fo du.

e. Di tin den we di choch papa den, di wan den we de chenj chenj, di wan den we de mek di choch o di wan den we rayt di buk den tide no go ebull fo bi kondishon fo mek motalman get padi biznes wit God o in pikin den.

Ivin afta den don ajost som sakrifays, i no bin long, lek den gret gret granpa den afta 100 AD, se den bigin fo dref en aksept tichin den we bin de trade en mek nyu biliv o riestablish ol wan den.

Konkliushon I tan lèk se wan komon trèd de ron ɔlsay na di istri. Eni jenreshon de pul di tin den we den biliv en tink bot di jenreshon we den pas. Lida en o rayta den de rikod den konklushon we di neks jenreshon de dro pan. Som den kin akzept oda wan den we no gri fo tek den sòntem bikos of di ondastandin en konsépt den we den bin den ondastand bifo tem. Dis proses na absolutli nid na di wol fo di tin den we den no no lèk mèresin, kompyuta, kemistri, fizik en mats usay nòto en den no eva bi wan rivyu standad. So, eni wan pan di tin den we den sabi na bildin blök.

Dis stodi don sho se man en lida den na den jenreshon kin akzept di opinion dem fo "lan man dem" we bin de trade pas fo abop pan wan gud stodi bot di wòd dem from God. Wach.

1. Jastin Matir na bin Sokratis en Pleti in disaypul en i no bin tan lèk se i bin don pripia insif fayn fayn wan we i kam pan di Skripcho den.
2. Irenaeus of Lyons bin de abop pan di Shepad of Emas as skripcho.
3. Origen bin korekt di septuagint from di no we i no bot Ibru. Bot in stoik, niç-Paytagorian en Platnik biliv den bin mek in rizin den mek i no get sens.
4. Ambrose in tioloji bin rili inflows bay di wan we Origen bin get.
5. Ogostin bin admaya Sisero en i bin put am o odi oda pipul den we bin de rayt trade trade en i bin kip in tu sistem den we get fo du wit di sol en bodi biliv.
6. Wycliffe bin abop pan Jerome in Latin Vulgate we no fayn fo translet di Baybul to English, en sòntem na o wetin bin de fo am.
7. Den bin tich Luther fo soprayz en fo test oltin bot den stil gri fo tek boku pan di "choch papa den" tichin den.
8. Boku tem, Jon Kalvin bin de kot di tin den we Ogostin en Ambroz bin tich.
9. Di tin den we Jon Lòk bin tich bin afekt Tomos en Alegzanda Kampol.

Den bin de mek di wan den we biliv pan Krays sofa bikos den no gri fo dinay Krays en gri fo tek oda gospel o fo gri wit som oda rilijon tichin den, lèk; a) Judaizm, b) Pegan o Empar oship we den bin de onda di Imperial Rom, c) Katolik den di tem en afta di midul o dak tem o d) Katolik en Protestantizm insay di Rifomeshon en Ristreshon tem den.

Bay we yu abop pan di tin den we God don sho we wi komot from God, i kin get mo akchual no en ondastandin bot wetin God want.

Insay ondreia ia tru presho Boku pipul den don tray fo go bak to God bay we den de yuz di Baybul nomo. Di las 200 ia o so don si boku difrens pan opinion o intapriteshon we we den put am pan di sem standin as di trut we den sho don mek nyu rilijon organayzeshon den. Wan nid fo no if den na pat pan di problem bay we den aks densef

se "A dən sel di Skripchə dən fə dənsef fə no wetin i se fə rich mi kənklushən dən? O, a dən fən di Baybul fə si if dən kin fən en eksplen mi 'Bablical Doctrine' fə mek a gri wit wetin a biliv en wetin a dən tək."

Di wan dən we de kam bien na wan list fə səm rilitiv tichin dən we dən jəs dən biliv en mek wan test fə feloship.

Dən dən rijek bəku pan dən ɔl ɔ pat pan dən. • SMC L TCK: Dən fə kəba di "imblems" we di Masta in it fə it.

• Di bred we dən yuz na di Masta in it fə mek wit wit flawa, brok afta prea en bifo dən sheb am to di məmba dən fə tek pat.

• Di kəp, frut fə di vayn, fə bi wayn we dən dən fəment.

• Na wan kəp nəmcə dən kin yuz nəto wan wan kəp.

• Baybul klas dən de sheb di chəch, na dat mek dən nə go ebul fə praktis dən.

• Singing as worship to God nə fə inklud myuzik inschrument ɔ harmoni bət chant.

• Uman dən fə get dən ed kəba wit səntin ɔda pas dən ia we dən gəda.

• Uman dən nə kin ebul fə kət ɔ trim dən ia.

• Kəngrigesən dən fə Kristian dən nə go ebul fə get bildin dən.

• Dən nə go ebul fə it it insay di "chəch bildin." • SMC L TCK: Fə get jim, famili layf sənta, en kamp na sin.

• Kristian dən nə kin ebul fə tek pat pan Krismas.

• Mixed swimming nə kin tele bikəs na sinful.

• Dans of eni kain na sinful.

• Fə tek pat pan gəvment, ivin fə vot na sin.

• Fə sav na di ami na sin.

• Di məni we dən kin gi to skul en kəleji dən we get fə du wit chəch, na sin.

• Yuz eni ɔda buk we nəto di Baybul nə rayt.

• Di nem fə di chəch fə bi "_____ " we nə get eni say.

• Fə drink eni rəm we pəsin de drink na sin.

• Yuz tabak fə eni kayn na sin.

• Mared bitwin rays nəto baybul.

• Di Baybul se Kristian dən nə fə get slev dən.

• Chəch dən nə go ebul fə wok togəda pan eni wok we dən de du.

• Kəngrigesən nə go ebul fə yuz pricha ɔltem.

• Bəku sinj lida dən na wan tem na enjɔymənt so sin.

Boku pipul dən we bin de worship God wit ol dən at, we bin de trade en we bin de naw, biliv se dən intapriteshon dən na bin di rayt wil fo God. Bot pan ol dat, dən dən rijekt boku pan dən ol o som pat pan dən we dən de stodi mo. Wetin bin chenj? Na di Baybul o di we aw mortalman de eksplen am? Wi sabi ol di trut naw? Yu tink se wetin wi so tranga wan as kondishon fo feloship wit God, dən go pruv se i no rayt insay jenereshon dən we de kam? Di tin dən we wi biliv so dən bi di las wan we wi no go ebul fo lan?

Di gospel o gospel fo Krays na:

- a. God, as Jizos we komot Nazaret, na bin mortalman bot i no bin get sin, i bin de gi in bədi bədi to God as di blod sakrifays, sin-ɔfrin, fo pul sin.
- b. Di berin we dən ber en di wan dən we bin kam afta am afta dat na bin day we day bin win.
- c. In asenshon bak to in fəs ples wit God, di Papa.

Di wan dən we put dən trost pan am bay we dən ber am na in day, dən dən gi am layf bak as nyu spiritual pipul dən. Dən de gro to di sem, imej en di kayn we aw God tan bay we dən de liv (fo waka insay) di tichin dən (doktrin dən) fo Krays en in

apost dən nəmo en dən de insay feloship wit God en ol di oda wan dən insay Krays ivin if dən get som difren ɔndastandin pan som tichin oda pas di gospel.

Wi fo diligently stodi skripcho, aksept in trut en redi fo fala am ensay we i de ker wi go.

student infəmeshon

nem

---

siti

---

fon _____

Enta yu ɔndastandin fo di lesin mesej en yu kwestyon o koment dən. Send dən to di instrukta we de doj ya.

Instrukta Informeshon

Nem _____

Adres _____

City _____ Steyt _____ Zip _____

Imel adres _____